

Буряат УНЭН

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой,
Бурядай АССР-эй Верховно Сөвөдэй орган

МУНООДЭРЭЙ НОМЕРТО:

1,5—2 жэлдэ хүрэхэ үбнэ, тэжээл бэлдэхэ гэжэ
Кударын «Путь к коммунизму» колхозой гарган үс-
хэлые хаа хаанагүй үргэнөөр дэмжэе! (1-дэхи нюур).

Д. Болхоев.—Кукуруза бог үбнэндэ дарагдаа (1-дэ-
хи нюур).

Бурядай АССР-эй промышленностин, хүдөө ажа-
хын, соёл культурын, партийн, советскэ болон бусад
организациин хүдэлмэрилгэшдэе РСФСР-эй Верховно
Сөвөдэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха
тухай РСФСР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй Указ
(2-дэхи нюур).

К. Халтанов.—Республикнай арадай ажахын бо-

лон культурын туйлалтанууды харуулан выставкэ
дээрэ (3-дэхи нюур).

Бурядай АССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй
Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай Бурядай АССР-
эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй Указ (3-дэхи нюур).

Бурядай АССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумдэ
(3-дэхи нюур).

Ч. Чимитов.—Багшанарай шэнэ бүлэг (4-дэхи нюур).

В. Жигитов.—Арадтаа үнэн сэхээр алба хэнэ (4-
дэхи нюур).

ХИЛЫН САНААНАА: Монгол Арадай револю-
циин болоһоор 38 жэлэй ой (4-дэхи нюур).

1,5—2 ЖЭЛДЭ ХҮРЭХЭ ҮБНЭ, ТЭЖЭЭЛ БЭЛДЭХЭ ГЭЖЭ КУДАРЫН „ПУТЬ К КОММУНИЗМУ“ КОЛХОЗОЙ ГАРГААН ҮҮСХЭЛЫЕ ХАА ХААНАГУЙ ҮРГЭНӨӨР ДЭМЖЭЕ!

Үбнэ хуряалга, силос даралгые үргэн далайсатайгаар ябуулая

Нуга, голой ногоон шэмээе хүсэ-
жэ, тэрэниие хуряаха эгээл тааруу
саг хаа хаанагүй ерөнхэй. Энэ жэ-
лэй баян ургасые саг соонь, хайн
шанартайгаар хуряан абажа, 1,5—
2 жэлдэ хүрэхэ үбнэ, шэмэтэ тэ-
жээл бэлдэхэе абахые республи-
кын түрүү ажахынууд оролдожо
байнахы.

Жэл хахадта хүрэхэ силос дара-
жа абая гэжэ республикын хүдөө
ажахын хүдэлмэрилгэшдэе уриал-
хан Кударын «Путь к коммунизму»
колхозой гэршүүдэй үсхэл олон
ажахынуудта дэмжэгдэжэ байнахы.
Ториин аймагай «Коммунизм»,
Яруунын «Знамя», Кударын Киро-
нэй, Бичурын Дээржинскийн цэрэм-
жэтэ колхозууд эрхэхэ үбэлжэлгэлэ
элбэг хүрөөд, үшөө хойто жэлдэ
хэрэглэхээр тэжээлэй нилдээ
сэх нөөсэ бэлдэхэ зорилго урда-
тайнахы.

Эдэ түрүүшүүл баян ургасаар
сэхэлээе намшаангүй, харин урга-
саа шадаал наа түргөөр, тариа
хуряалгын эхилтэр абажа дүүргэхэ
гэжэ шиндээл, үдэр саг гээнгүй энэ
хүдэлмэридэ бүхы хүсээе элсүүлгэ-
хы. Баргажанай Сталинэй, Карл
Марксын нэрэмжэтэ, Мухаршэ-
нэй «Забайкалец», Лениний нэрэм-
жэтэ болон бусад колхозууд үбнэ-
лөө ороһоор недели боложо байн-
хай. Кабанскийн аймагай Лениний
нэрэмжэтэ колхоз намарай хара
тарья, үрмэдэлэ, халаахай болон
хээрн бусад ногоогор мүнөө 300
гаран тоноо эртнэ силос дараал
байнахы. Кударын Киронэй нэрэм-
жэтэ колхоз 1200 центнер намша
намаа хонидтоо бэлдэхэдэ байна.
Тус колхоз үбнэ хуряалгаа байгша
ондо 12 үдэртэ үнгэргэхэ гэжэ ши-
ндэхэй.

Тийн гэнэ мүнөө жэлдэ үбнэ но-
гооной эртэ элээнэйлэ хараада
абангүй, энэ тэрэ шалтаг баряад
үбнэндэ орохо, силос даража эхил-
хы хүдэлмэриг гэдэргэ татажа
байхан баримтанууд али олон үзэг-
дэнэ. Кяхтын аймагай колхозууд,
тэндэхи совхоз жэл бүри үбнэ, тэ-
жээлээр дуталдажа, нийтгэнгээ
адуу малые гаргалуудлаг, ашаг шэ-
мынь дээшлүүлхэ түсбэ, уялга-
нуудаа дүүргэлгүүй. Тингэбшээ
тэндэхи хүтэлбэрилгэшдэ энээн-
нээ зохицо тобиолол хэнгүй, хүхэ
ногооной үдэ тэжээл эхээр бэлд-
хэ абахые оролдоногүй. Хүршэ
Кударын аймагай колхозуудай ха-
хад хара соо набишата тэжээл
бэлдэхэе байхад, Кяхтын айма-
гай колхозууд «ногоон хайса гаража
байна, набиша намаагаар юу хэхэм-
найб» гэнэншүүгээр энэ хэрэгтэ

МОНГОЛОЙ АРАДАЙ РЕВОЛЮЦИОННО ПАРТИЙН ЦК-ГЭЙ НЭГЭДЭХИ СЕКРЕТАРЬ, МНР-ЭЙ МИНИСТРҮҮДЭЙ СӨВӨДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ НҮХЭР Ю. ЦЕДЕНБАЛДА МНР-ЭЙ АРАДАЙ ЕХЭ ХУРАЛАЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ НҮХЭР Ж. САМБУДА

Хүндэтэ нүхэд,
Национальна хайндэрөөртнай—
Монголой Арадай Революциин 38
жэлэй ойтой дашарамдуулан, Таа-
надые, бүхы монгол аралды КПСС-
эй Центральна Комитет, ССР Сою-
зай Верховно Сөвөдэй Президиум,
СССР-эй Министрүүдэй Совет ха-
луунаар амаршална.

МНРП-гэй Центральна Комите-
дые, МНР-эй Правительствэе той-
рон нягтаар жагсаан Монгол Ара-
дай Республикын ажалшадтай оро-
нгойгоо экономическа, соёл культу-
рын хүгжэлтэдэ ехэ амжалта туй-
лаһынь Советскэ Союзай аралдууд
баяртайгаар тэмдэглэнэ. Хүдөө
ажахыда, арад зоний ажахынуудые,
үйлдэбэрин кооперацида нэгдүүл-
хэ хүдэлмэри түгсэхэгдөө. Тэрэнэй
ашаар республикын ажахыда, со-
циалистическэ зөөри, социалистиче-
скэ үйлдэбэрин харилсаан буюу
хуури эзэлдэг болоо, Монгол арад
зон ажахыгаа хамтаараа эрхилхэ
зүб замда гараа. Гүрэнэй ажахы-
нуудые, хүдөө ажахын хамтарал-

нуудые техникээр хангалга горь-
тойгоор дээшлэн байна. Нийтгэл
мал ажалал хүгжэхэтэй хамта,
өөһөднгөө ургуулан орооно тар-
яагаар орооно хангахы шуалаа зо-
рилго шиндэхэдэ. Арадай засагай
тогтоһоноо хойшо байгуулагданан
ороной промышленностыда шэнэ
предприятиянууд баригдаа, арадай
ажахын бүхы продукция 40 гаран
процентые промышленность гарга-
на.

Монгол арадай бата бэх хани
барисаатай, харилсаа холбоотой
совет арад социалистическэ байгуу-
лагын замда ехэ амжалта туйла-
һан МНР-эй ажалшад республи-
кынгаа арадай ажахые, соёл куль-
турые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэ-
бэе дүүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын
түлөө тэмсэлдэ шэнэ толоомто
илалтануудые туйлаха гэжэ гүнзгэ-
гүгээр этгэнэ.

Социализм байгуулалда саашадаа
амжалта туйлахынь Монгол Ара-
дай Республикын ахадуй арадта
үнэн зүрхэһинэ хүсэһэнэ.

КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи Секретарь, СССР-эй
Министрүүдэй Сөвөдэй Түрүүлэгшэ Н. ХРШДЭВ.
СССР-эй Верховно Сөвөдэй Президиумэй
Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

1959 оной июлин 10.

Хоёр дахин ехэ тэжээл бэлдэхэмнай

Манай колхоз түүхэтэ долоон
жэлэй эсэстэ үнэн бүринөө 1650
килограмм һу нааха, 3000 центнер
мяха абаха, хонин бүринөө 3,5 ки-
лограмм нооһо хайшааха түсбэтэй
юм. Энэ түсбөө болзорһоон урид
дүүргэхын тула колхозоймнай гэр-
шүүд мүнөөһинөө эдбхи ехэтэйгээр
ажаллажа байна. 2967 гектар ороо-
но тарьян, тэрэ тоодо 2025 гектарта
шининс саг соого таригдаа. Тэ-
жээлэй ургамалнууд нёдондойхи-
до орходоо 2 дахин ехэ таригдаа,
мүнөө хээе хэээнэйхиёе хайнаар
ургажа байна. Кукурузашан нүхэр
Каратаев өөрынгөө туһалагшад Ва-
сийн Морозов, Петр Мельников
гэгшэдтэй далагданан 120 гектар
газартта зуурад хоорондоһонёе
хоёр тэһэнэй элдүүлхэ хүдэлмэ-
р хаяар дүүргэхын. Кукуруза-
шаднай энэ жэл гектар бүринөө 300
центнерһээ доошо бэш ургаса заа-
тагүй хуряахын тула тэмсэжэ бай-
на.

Колхозоймнай гэршүүд энэ жэл
адуу малдаа жэл хахад хүрэхэ тэ-
жээл бэлдэхэ гэнэ кударынхидай
үүсхэлые ехэтэ хайшааба. Тингэжэ
бидэнэр энэ үсхэлые дэмжээд,
адуу малдаа элбэг хүрэхөөр тэжээл
бэлдээд, мүн нилдээ ехэ нөөсэ тэ-
жээлэй болохо гэжэ шиндэхэди.
Колхознай 1776 гектар сабшалан-
тай юм. Энэ жэл хура бороотой
байжа, сабшалангай ногоон хээе
хэээнэйхиёе хайнаар ургаа. Тин-
мэһээ гектар бүринөө 10 центнер,
зарим газарһаа 18—20 центнер үб-
нэ хуряаха аргатайбди. Энэжэни-
е заатагүй бэлдүүлэхэ наа, энэ жэл
нёдондойхино орходоо 2 дахин
ехэ будуун тэжээл бэлдэхэе юм.
Үнгэрһэн жэл колхознай оройдоо
7 мянган центнер будуун тэжээл
бэлдээ нэн. Тинхэдэ өөдгүй бага-
хан силос дараа нэмди. Харин мүн
жэл наамак үнэн бүридөө 10
тонно, эхэ хонин бүридэ нэгэ цент-
«Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ.

Бодото ажалаараа харюусанабди

Долоон жэлэй тү-
рүүшын жэлдэ ни-
тгэнгээ адуу малые
хүсэд хүрэхэ тэжээ-
лээр, силосээр хан-
гаха зорилготойбди.
Бурят республикы-
нгаа Лениний орде-
наар шагнагданан
барлажа, манай
Сталиний нэрэмжэ-
тэ колхозой гэршүүд
хээе хэээнэйхиёе
эршэмтэйгээр ху-
дэлнэ, бодото ажа-
лаараа харюусана.

Колхозой поли-
нууд дээрэ баян ур-
гаса гаража байн-
хай. Мүнөө орооно
тарьян сэгсгэлээ,
наран сэгсг хаяхад
метр үндэр болоо.
Манай механизатор-
нууд ургасые харуу-
һална, зурууд хоор-
ондохой элдүүлгэ
хээе.

Залуушуул, хур-
гуулин хурагшад
дүй дүршлэтэй кол-
хознигуудай хүтэл-

бэри доро ябажа,
молоной набиша на-
маа хухалжа, хо-
нидто тэжээл бэлд-
нэ. Нүүдлэй мэдээ-
гээр 120 гаран цент-
нер набишата тэ-
жээл бэлдэгдээ.

Үсгэлдэр арте-
лимийн нэгэ брига-
да аралда үбнэ са-
шааха гараа. Тэн-
дэ гушаад гар ха-
жууршад бии.

Т. Кокорин.
Байкало-Кудара.

Кукуруза бог үбнэндэ дарагдаа

(Кяхтынхид үдэсаяа мууса харууһална)

Нийтгэнгээ адууна малда бардам
хүрэхэ тэжээл, илангаа шэмэтэ
тэжээл бэлдэхэе абахые тула та-
рихан кукурузаа хаа саг соонь
харууһалха хэрэгтэй. Нүүдлэй үд-
эе республикын урда аймагуудта
элбэгээр ороһон хура бороотой
нүүдээр поли дээрэ элдэб буртаг
үбнэ ургажа эхилэе.

Ургасын дайса—буртаг үбнэ
үгы хэһын тула зурууд хоорондын
элдүүлгэ бодотоор эмхидхэхэ шу-
хала. Энэ яаралтай хүдэлмэри-
нэгшэ үдэр хойшолуулбал, саа-
шадда бэрхшээлтэй болохо байна
бишуу. Тэрэнһээ боложо хэды шэ-
нээн ургаса бага абтаха гэшэб?
Эдэ бүгдэе хайса мэдэжэ байба-
ше, Кяхтын аймагай колхозуудай,
хонингой совхозой хүтэлбэрилгэшдэ
тэжээлэй үнэтэ ургамал—кукурузы-
н хойноһоо харууһалга муугаар
эмхидхэнэ, «үрһнэ газарта була-
бэл, хэрэг дүүрээ» гэнэндэл наама
амар һуужа байна.

Усть-Кяхтын Калининэй нэрэм-
жэтэ колхоз (түрүүлэгшэ нүхэр
Цинкало, агрономын нүхэр Панте-
лин) 250 га кукуруза тариһан бай-
на. Сэлэнгэ мүнэнэй эрье шадар
таригданан 30 гектар кукурузын га-
зарай хурьһан хальтатаһанхай.
Тээд колхозой агроном А. Пан-
телинэй гэмээр энэ полиин
хурьһан зөөлөрүүлэгдэнгүй. «За

мостом» гэжэ газарта кукурузын
дундуур буртаг үбнэ элбэгээр ур-
гашоод байна.

Колхозой хүтэлбэрилгэшдэ «үшөө
эртэ» гээд харууһалгын хүдэлмэри
эмхидхэнгүй. Увал гэжэ газарта
кукуруза буртаг үбнэндэ дарагда-
шоод, үлбэрдэжэ байнахы.

Табангуудай комплексно бригада
(бригадир нүхэр Д. Будажа-
нов) 100 гектар кукуруза тариһан
байна. Ехэни хубинь Хандидай
гэжэ газарта таригдаа юм. Зурууд
хоорондын элдүүлгэ энэ хэгдэ-
нэггүй. Тиммэһээ кукуруза таригдаа
юм гү, али үгы гү гэжэ илгаруу-
хын аргагүй.

Энэ жэлдэ тус колхоз гек-
тар бүринөө 250 центнер кукурузы-
н намаа хуряажа абаха уялга-
тай. Абаһан энэ уялгаа дүүргэхэ,
хэлэһэн үгдөө хүрэхэ гэжэ тэдэ-
нэр хүсэдөө оролдоногүй.

Сталиний нэрэмжэтэ колхозой
Субагтын комплексно бригадынхид
(бригадир нүхэр Д. Цыремпилов)
кукурузынгаа ургасые мүн лэ ха-
рууһалгагүй.

Кукурузын ургасые харууһалха
тухай КПСС-эй Кяхтын айком,
аймгүүсэдком колхозуудай хүтэл-
бэрилгэшдэе шагна эрилтэ табиг-
ча ёһотой.

Д. Болхоев, манай корр.

Силос дарана

Намарай хара тарьян хүнэй
мүрөөсөө боложо, эгээн шэмэ
ехэтэй сагтаа долгилно. По-
лине тойроод силос хуряадаг
комбайн аалиханаар ургаһаа
зүдхэнэ. Тэндэһээ хэршгэлдэ
гаранан ногоос хэдэн автома-
шинаар зөөнэ. Эдэмнай Лени-
нэй нэрэмжэтэ колхозой Борис
Третьяковой хүтэлбэрилдэг
3-дахы бригадынхид гэшэ.
Тэдэнэр үдэр бүри 70—80 тон-
но силос дарана. Нүүдлэй мэдээ-
гээр Лениний нэрэмжэтэ
колхоз бүхыдөө 300 гаран тон-
но силос дараал байна.

Энэ колхоздо хургуулин
хурагшад дүршэл ехэтэй кол-
хознигуудай хүтэлбэри доро

ябажа, хорёод үдэр набиша-
та тэжээл бэлдэхэе байнахы.
Бүхыдөө 600 центнер набиша
намаа суглуулагдажа, колхо-
зой правлениин хараалһан тү-
сбэ дүүргэгдээ.

Тэрэшлэн «Коммунизм»,
ХХ партсэздын нэрэмжэтэ
колхозууд үбнэ хуряалга, си-
лос даралгада жэгдэрэн ороо.
Силосэтэ намарай хара тарьян-
наа гадна, полиин захаархи
үрмэдэлэ, халаахай хэрэглэ-
дэнэ.

Гадна аймагай бүхы колхо-
зуудта набишата тэжээл бэ-
лэдхэгдэнэ.

Н. Попков.

Кударынхидай үүсхэлые бүрин дэмжэнэбди

Түрэл Коммунистическэ партиин-
най ЦК-гэй июньдэ болоһон Плену-
мэй шийдэхэбэрин, тэрэшлэн Хан-
далгын гүнзэгы удхатай халуун үг-
нүүд хаа хаанагүй ажалшад, мал-
шадтэй эдбхи үүсхэлые улам
хүсэтэйгээр бадаруулан, ажалал
бүри ехэ амжалтада зоригжуула. Мүн-
өө ороноймнай хүдөө ажалшад
партийнгаа түүхэтэ ХХI сьездын
табиһан асар ехэ хэмжээ-ябуула-
нуудые бэлдүүлэн, долоон жэлэй тү-
сбэе болзорһоон урид дүүргэхын
түлөө бүхы арга боломжо, хүсэ ша-
далаа элсүүлэн ажаллажа байна.

Бичурын аймагай манай Дээр-
жинскийн нэрэмжэтэ колхозойхид
бүгдэ арадай энэ хүдэлөөндэ эр-
шэмтэйгээр ороһон, долоон жэлэй
туршада һу, мяха, нооһо, үндэгэ бо-
лон хүдөө ажахын бусад продукту-
нуудые мүнөө үеынхиёе 2—3 дахин
ехээр абадаг болохо зорилго таби-
на. Энэ зорилгоёо нэрэстэй түрэтэй-
гөөр бэлдүүлхын түлөө нэн түрүүн
адууна малдаа тэжээл элбэг эхээр
бэлдэхэе, ашаг шэмынь эрид
дээшлүүлхэ ёһотойбди.

Тиммэһээ манай артелиньхид Ку-
дарын аймагай «Путь к коммуниз-
му» колхозой үнэтэ үүсхэлые хай-
шаан дэмжэжэ, өөһөднгөө ажахын
доторой арга боломжые хайса ух-
айлан тооложо үзээд, байгша ондо
бүхы адууна малдаа жэл хахад соо
бардам хүрэхэ бүдүүн, шэмэтэ тэ-
жээл бэлдэхэе гэжэ шиндээ.

Энэ хараалһан зорилгоёо амжал-
татайгаар бэлдүүлхэ ямар арга бо-
ломжо манда бии гэшэб?
Артельдэмнай хамтадаа 750 га-
ран-бодо мал, тэрэ тоодо 234 наам-
хай үнөөд, 4200 гаран хони, хурьгад,
460 толгой эхэ гахай, мүн нилдээ
олон адуу морид бии юм. Эрэхэ
үбэлжэлгын үдэ тэдэнһээ түл олоор
абажа, үхэр малайнгаа тоо толгойе
улам олошуруулаха, ашаг шэмынь
бүри ехэдхэхэ байнабди. Эдэ бүгдэ-
нэ хараада абалсаад байхад,
үнэн бүридэ дунда зэргээр 10 тонно
силос, хонин бүридэ 2 центнер, эхэ
гахай бүридэ 3 тонно силос бэлдэхэ-
хэ хэрэгтэй. Бүхы бодо мал, хонидто
үбнэ, голоомо болон бүдүүн тэжээл
дуран соонь элюулхээр бэлдэхэ-
бди. Колхозойнгоо бүхы адууна ма-
лые жэл хахадта хүрэхэ шэмэтэ
тэжээлээр хангахын тула хамтадаа
120 мянган центнер силос, корне-
плод болон бусад шэмэтэ ургамал-
нуудые бэлдэхэе болонобди. Энэ
ехэ тэжээл бэлдэхэе абаха ямар
арга боломжо манда бии?

Энэ жэлдэ колхознай хамта 170
гектарта кукуруза квадратно-гнез-
довой аргаар, наг шбхээр хайса
үтэгжүүлгын, үржэл хайнтай газар-
та таряад, тэрэнһингээ ургасые
оролдосотойгоор харууһалжа байна.
Кукурузын газарай гектар бүринөө
300 центнерһээ доошо бэш ногоон
эшэ набиша хуряажа, 42,5 мянган
центнер силос дараха аргатайбди.
Мүн бригадануудтайн бүхыдөө
100 шахуу гектар наран-сэгсг, 431
га зеленко таригданхай, тэдэнэй ур-

гасаһаа хамта 27,5 мянган центнер
тухай силос лаб дарагдажа байна.
Гадна хээрн ургамал ногоо, үрмэ-
дэлэ гэхэ мэтээр 2000 центнер, саха-
рай свёкло болон огородой элээнэй
эшэ набиша суглуулажа, 1500 центнер-
һээ бага бэш силос бэлдэхэгдээр
хараалагдажа. Бичурын сахарай за-
водто свёклоо тушаагад, тэндэһээ
шэмэтэ тэжээл—6200 центнер жом
абахабди. Мүн байгша ондо 5 мян-
ган центнер турнепс болон бусад
корнеплодууд малай тэжээлдэ бэ-
лэдхэгдэхэ юм. Шэнэ ургасана
малда элюулхээр ороһо тарьянай
зүйл баһал горьтой абтаха байна-
нинь элгэ.

Тинхэдэ колхознай 960 гаран гек-
тар сабшалантай. Тэрээнһээ мүнөө
жэлдэ 8 мянган центнер үбнэ ху-
ряажа абахабди. Наалишад, хони-
шоднай өөһөднгөө хүсөөр нарий
малда элюулхэ 500 центнер вита-
минна үбнэ, эхэ хонидто 200 тонно
набишата тэжээл бэлдэхэе абаха
зорилготой. Намартаа тарьялан
дээрһээ бүхы голоомо, машинһээ
нарианаар хуряажа абаад байхад,
адууна малдаа хоёр жэл соо бардам
хүрэхэ бүдүүн тэжээл бэлдэхэе
дүүрэн аргатайбди.

Мүнөө бригадануудтаймнай тарья-
лан, сабшалангай ургаса яһала
хайн. Жэшэнь, зарим сабшалангай
гектар бүринөө 20—25 центнер урга-
са хуряагдахаар хараалагдажа. Ну-
га сабшаланһаа шадаал наа үбнэ
ехээр абахын тула тэрэнһингээ 70
процентые гараар сабшахабди.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой бригада,
фермэ, отарануудта үбнэ, тэжээл бэ-
лэдхэгдэ хүдэлмэришад, машина,
техникын хүсн сүм табигдажа. Энэ
хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар
ябуулагдана. Эндэ үбнэ болон сило-
сэй ургамал хуряаха машина, эмсэг
бүрин заһабарилагдажа, бэлэн бо-
гогдоод байра байрадань абаагшад
хүтэлбэри. Силосэй хуушан нүхэ, тран-
шейнууд сээрлэгдэжэ, бэлдэгдэнэ.
Хамта 1500 тонно силосой багтахы
нүхэн, траншей бэлэн болоногүй.
Үшөө 500 тонно силосой багтахы
түхээрлэгэ бригадада дүүрэхын.
Үбнэ хуряалга, тэжээл бэлдэхэгдэн
түсбэ, график зохиогдожо, бригада,
звено бүхэндэ хүртэгдөө. Эндэ хү-
дэлгэшдэ үгтэхэ таарамжатай зо-
хид урмашуулгын түлөөн тогтогдо-
нохой.

Тингэжэ колхознай тэжээлэй нөө-
сэлгэ эхээр бэлдээд, саашадаа ямар-
шые ган гасуур жэлдэ үхэр малаа
үбнэ тэжээлээр гүйсэд хангад
болохон.

Н. Сербеников,
колхозой түрүүлэгшэ,
А. Конечкий,
эхин парторганизациин секретарь.
Г. Малкова,
колхозой агроном.
С. Сербин,
2-дохи комплексно бригадын
бригадир.
Н. Конечных,
кукурузашадай звеное даагша.

Һайнаар харууһалһанайн ашаар

Байкало-Кударын аймагай Ле-
ниний нэрэмжэтэ колхозой дүр-
шэл ехэтэй механизатор Ефим
Котовой хүтэлбэрилдэг кукуруза-
шадай комплексно звеногойхид
дааж абаһан 150 гектар газарта
кукурузые бүхыднэ квадратно-
гнездовой аргаар тарья нэн.
Тингээд ургасын гараадүйдэ,
тэрэнээ дээрһэнь борнойлоо,
удаан кукурузын эһын бүл-

тайжа байхад дээгүүрн дахин
богони шүдтэй борнойгоор бор-
нойлон байна. Гадна тэдэнһингээ
эшэнүүдэй горьтойхон болохон
ургасын зурууд хоорондын элдүү-
рилгэ утааша, хүндлөөшнэ хээ.
Кукурузашадай оролдосотой ажа-
лайн ашаар бүхы газартань куку-
рузын эшэ набиша буртаг үбнэ,
үрмэдэлгүйгөөр ургана.

Е. Ненашев.

РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Бурядай АССР-эй промышленностин, хүдөө ажахын, соёл культурын, партийна, советскэ болон бусад

организацийн хүдэлмэрилэгшэдые РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Россия гүрэнтай Бурят оройн хайн дуряараа нэгдэлээр 300 жэлэй ойтой дашрамдуудай промышленность, хүдөө ажахы, соёл культуураа хүтжөөхэ талаар бурят арадай амжалтануудые тэмдэглэн, РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар ниму хүнүүдые шагнаха:

1. Абалакина Тамара Яковлевна — Улан-Удэн түмэр замай болынцын врач.
2. Абрамов Аким Григорьевич — Хорин хонхойн совхозой хонхой.
3. Абрамов Василий Абрамович — Дорж Банзаровай нэрэмжэтэ багшана-рай институтай кафедрэ дагша.
4. Авдохина Мария Григорьевна — Улан-Удэ городой КПСС-эй Октябрьска райкомой тагтае дагша.
5. Алексеев Виталий Яковлевич — Мухаршээрэй аймагай Шаралдай дунда нургуулин багша.
6. Алексеев Самбу Алексеевич — Тори аймагай «Улаан Бургалтай» холхозой дархан.
7. Анишуккин Сергей Егорович — Улан-Удэн мяха-консервын комбинатай слесарь.
8. Ахенов Федор Иванович — комплексно научна шэнжэлэлтэйн институтай научна хүдэлмэрилэгшэ.
9. Акулов Степан Сергеевич — Иволгин аймагай «Коммунизм» гэжэ олзоборилгын артельн хүдэлмэрилэгшэ.
10. Александров Анатолий Васильевич — КПСС-эй обкомой инструктор.
11. Алиева Дари Валдановна — Тунхонэй аймагай «Сибиряк» холхозой хаалшан.
12. Алункина Вера Ивановна — Мухаршээрэй аймагай «Победа» холхозой хаалшан.
13. Алянский Федор Семенович — Циткинай присяжн управлениин токарь.
14. Амоголонов Даш Доржиевич — Дорж Банзаровай нэрэмжэтэ багшана-рай институтай кафедрэ дагша.
15. Андреев Савелий Михайлович — ажалладай депутатуудай Сэлэнгын аймагай Соведэй гүйсэдкомой комитетэй арадай гэгээрэлэй тагтае дагша.
16. Андреев Илья Игнатьевич — Хяктын аймагай заабаарай-барилгын конторын дарханшуудай бригадир.
17. Андреев Мария Афанасьевна — Улан-Удэ городой нарайлагтын байшангай главно врач.
18. Антонов Александр Андреевич — Баунтын аймагай ветеринарна фельдшер.
19. Антонова Лидия Вениаминовна — КПСС-эй Улан-Удэн горкомой секретарь.
20. Антонов Борис Хунгеевич — Закаменай аймагай болынцын главно врач.
21. Арабаева Намсарай Гомбоевна — Тунхонэй аймагай «Путь Ленина» холхозой хаалшан.
22. Аржагоров Сдоба Жалсанович — Зэдын аймагай прокурор.
23. Арингалов Лопсон Жарбалаевич — Тунхонэй аймагай «Восточные Саяны» холхозой мал адуулагша.
24. Арокин Владимир Титович — Борьбегой хонхойн совхозой комбайнер.
25. Арсентьев Александр Яковлевич — Бичурын аймагай Логовинский нэрэмжэтэ холхозой комплексно бригадын бригадир.
26. Архипова Екатерина Касьяновна — Зүүн Сибирин түмэр замай Улан-Удэн отделениин ОРС-ын столовые дагша.
27. Арьяев Семен Цыбикович — Хяктын аймагай Калининэй нэрэмжэтэ холхозой хонхой.
28. Асалахов Иннокентий Арсентьевич — комплексно научна шэнжэлэлтэйн институтай ахалаша научна хүдэлмэрилэгшэ.
29. Асламов Владимир Зипович — барилгын № 1 трестын шулуудай бригадир.
30. Атарханов Антон Андреевич — Дорж Банзаровай нэрэмжэтэ багшана-рай институтай багша.
31. Атузов Алексей Семенович — Ахын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ холхозой түүрүүлэгшэ.
32. Афанасьев Афанасий Игнатьевич — Бичурын аймагай «Рассвет» холхозой механик.
33. Афанасьев Егор Анкудинович — Хандагатай леспромхозой слесарь.
34. Афанасьев Иван Михайлович — Бичурын хонхойн совхозой тракторист.
35. Афанасьев Прокопий Савельевич — Бичурын аймагай ХХI партсэдын нэрэмжэтэ холхозой түүрүүлэгшэ.
36. Афанасьева Агния Васильевна — Хэжэнгын аймагай «Заветы Ильича» холхозой хаалшан.
37. Ахалов Афанасий Пилипич — КПСС-эй обкомой инструктор.
38. Ахитов Лхамжав Найданович — Тори аймагай «Улаан Тор» холхозой эвонхой.
39. Аюров Цырен Болонвич — Хорин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ холхозой тракторист.
40. Аюшев Дамба Чойдонович — Зэдын аймагай Дорж Банзаровай нэрэмжэтэ холхозой комплексно бригадын бригадир.
41. Аюшев Даша Сандавич — Хандагатай леспромхозой ашаан.
42. Аюшева Бадма — Закаменай аймагай ХХ партсэдын нэрэмжэтэ холхозой хонхой.
43. Аюшин Буянт Григорьевич — оперо, балетой театрын режиссер.
44. Бабичев Андрей Михайлович — Кабанскын шубунай совхозой бригадир.
45. Бабичев Георгий Федорович — КПСС-эй Улан-Удэн горкомой тагтае дагша.
46. Бадарева Доржма Сандитовна — Яруунын аймагай «Коммунизм» холхозой хонхой.
47. Бадиев Александр Алексеевич — Сэлэнгын аймагай прокурор.
48. Бадмаев Бадма Бубеевич — Баргаганай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой хонхой.
49. Бадмаев Лобсан Бадмаевич — Сэлэнгын райкомой директор.
50. Бадмаев Цыбикжон Бадан-Аюшев — Зүүн Сибирин түмэр замай дистанциин мастер.
51. Бадмаева Даржап Зодбеевна — Загрян аймагай ХХI партсэдын нэрэмжэтэ холхозой хаалшан.
52. Бадмаева Дугарма — «Эрдэм» совхозой хаалшан.
53. Бадмаева Намсылма Цыденовна — Яруунын аймагай «Путь социализма» холхозой хаалшан.

54. Бадмаева Цыбикжон Аюшев — Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ холхозой хонхой.
55. Бадмажалов Борис Бадмажалович — Тори аймагай «Улаан-Тор» холхозой түүрүүлэгшэ.
56. Баев Никита Михайлович — Прибайкалин аймагай «Заветы Ильича» холхозой түүрүүлэгшэ.
57. Базаржапова Доржма Базаркаповна — Хэжэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ холхозой хаалшан.
58. Базаров Дамба Дамбаевич — Хурьбын леспромхозой ашаан.
59. Базаров Даша Дамбаевич — комбинатай шулуудан.
60. Базаров Даша Дымбрылович — Яруунын аймагай «Рассвет» холхозой комплексно бригадын бригадир.
61. Базарова Дулма Гордеевна — Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой хонхой.
62. Бабяков Цырен Аюжанович — драмтеатрын директор.
63. Балган Амогдол Ринчинович — Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ холхозой гэгшүүн.
64. Балдаев Сергей Петрович — комплексно научна шэнжэлэлтэйн институтай научна хүдэлмэрилэгшэ.
65. Балданов Дымбрыл Балданович — Мухаршээрэй аймагай типографине дагша.
66. Балданов Павел Васильевич — Байкало-Кударын аймагай «Знамя Октября» холхозой мал адуулагша.
67. Балданова Екатерина Малановна — Улан-Удэ городой № 22 дунда нургуулин багша.
68. Балжанов Дымбрыл — Закаменай аймагай «Дружба» холхозой мал адуулагша.
69. Балжиев Содном Чойдонович — Зэдын аймагай Сталинэй нэрэмжэтэ холхозой ахалаша хонхой.
70. Балжинняев Валра Очирович — Мухаршээрэй аймагай «Знамя Ленина» холхозой комплексно бригадын бригадир.
71. Балжинняев Сирен Бадмаевич — «Бурят үнэн» газетн редакторай орлогшо.
72. Балжинняев Сыдыл Бадмаевич — Хорин аймагай арадай судья.
73. Банзаржапова Пундун Жалсановна — Иволгин аймагай Кировэй нэрэмжэтэ холхозой ахалаша хаалшан.
74. Баннов Михаил Михайлович — Хяктын аймагай «Красное знамя» холхозой түүрүүлэгшын орлогшо.
75. Баранов Константин Трофимович — республикын Министруудай Соведэй тагтае дагша.
76. Барер Семен Наумович — республикын типографин директор.
77. Бархатов Петр Васильевич — Улан-Удэ станциин вагоно депогой начальник.
78. Барышников Федор Николаевич — КПСС-эй обкомой гаражне дагша.
79. Барыгина Елизавета Константиновна — авиабазын лётчи.
80. Баторов Цыдыл Ламхарович — Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой лувогшэ.
81. Баторова Жигмид Баторовна — Зэдын аймагай ХХ партсэдын нэрэмжэтэ холхозой хаалшан.
82. Батев Бадма Сандавич — Улан-Удэн паровоз-вагонно заводой токарь.
83. Батурин Иван Самуилович — Прибайкалин аймагай Сталинэй нэрэмжэтэ холхозой тракторист.
84. Батурин Константин Иннокентьевич — Баргаганай аймагай «Октябрь» холхозой загана барилгын бригадын бригадир.
85. Башкеев Тарас Павлович — «Правда Бурятии» газетн редакторин литературна хүдэлмэрилэгшэ.
86. Безвестных Филипп Николаевич — республикын Министруудай Соведэй дэргэдэх автомобилыа транспортн, шоссей харгын управлениин начальни.
87. Бекалов Семен Иванович — Улан-Удэн ТЭЦ-эй ахалаша машинист.
88. Беликова Анна Кирилловна — Хорин аймагай магазинэй наймаалагша.
89. Белов Лев Николаевич — Тунхонэй аймагай «Сибиряк» холхозой механик.
90. Белоусов Константин Лукич — Мухаршээрэй аймагай «Знамя Ленина» холхозой партийна организацин секретарь.
91. Беляев Владимир Ефимович — Тарбагатайн аймагай «Октябрь» холхозой түүрүүлэгшэ.
92. Бениш Петр Павлович — «Глаз-текстильторг» гэжэ республикын базые эрхлэгшэ.
93. Бердников Дмитрий Иванович — КПСС-эй Бичурын айкомой секретарь.
94. Бердтеев Муханай Алексеевич — Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой комплексно бригадын бригадир.
95. Бизюкин Николай Игнатьевич — КПСС-эй обкомой тагтае дагшын орлогшо.
96. Билдеев Сыдыл Балданович — Тори аймагай ХХ партсэдын нэрэмжэтэ холхозой түүрүүлэгшэ.
97. Билдеев Пурбо Базарович — Сэлэнгын аймагай ХХ партсэдын нэрэмжэтэ холхозой хонхой.
98. Билбаев Дугар Будагенович — Иволгин аймагай «Улаан Орон» холхозой хонхой.
99. Ближик Анатолий Филиппович — радиостанциин ахалаша инженер.
100. Болотов Николай Радионович — Улан-Удэн хилэмэзэй комбинатай директор.
101. Болдарев Анатолий Петрович — республикын геологическа управлениин экспедициин начальни.
102. Борисов Иван Петрович — «Красная Иволга» гэжэ Иволгин аймагай газетн редакторн тагтае дагша.
103. Бочков Иннокентий Дмитриевич — ажалладай депутатуудай Загрян аймагай Соведэй гүйсэдкомой тагтае дагша.
104. Бочков Михаил Дмитриевич — Улан-Удэ станциин паровозно депогой машинистын тулалаша.
105. Бой Николай Степанович — Хандагатай леспромхозой Наранай модо бэлдэхэлэй пунктн начальни.
106. Боярицев Владимир Дмитриевич — слесарь.
107. Братченко Федор Егорович — Тори аймагай «Улаан Бургалтай» холхозой агроном.

108. Бредис Александр Алексеевич — Загрян леспромхозой директор.
109. Бритов Николай Спиридонович — нурхонэй шахтын комплексно бригадын бригадир.
110. Бронникова Анастасия Александровна — зооветеринарна институтай нуралсалай туршалгын ажахын тулалаша.
111. Брун Елена Климентьевна — Мухаршээрэй аймагай Ново-Заганай библиотекне дагша.
112. Брынский Василий Николаевич — ажалладай депутатуудай Тарбагатайн аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин начальни.
113. Будаев Бадма Сандавич — Баргаганай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой комплексно бригадын бригадир.
114. Будаев Дамби Сындеевич — Тунхонэй аймагай «Восточные Саяны» холхозой комплексно бригадын бригадир.
115. Будаев Дугар Жамбалович — Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» холхозой хонхой.
116. Будаев Радна Будаевич — Баргаганай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ холхозой хонхойн фермне дагша.
117. Будаев Хандажал Сагакинович — барилгын № 1 трестын дарханшуудай бригадир.
118. Будаева Цырендулма Бадмаевич — Яруунын аймагай «Победа» холхозой хаалшан.
119. Будажапов Бато-Дамба Будажапович — Улан-Удэ городой ажалладай депутатуудай Железнодорожно районной Соведэй гүйсэдкомой милициин тагатай начальни.
120. Будажапов Дашиндондо Чимтеевич — Галуута Нуурай рудоуправлениин шахтын хүдэлмэрилэгшэ.
121. Будагаторва Дулмажан Нимаевич — Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» холхозой хонхой.
122. Букеев Мирон Петрович — Сэлэнгын модо бэлдэхэлэй участогай жоологон.
123. Булаев Михаил Николаевич — шанаржуулгын фабрикын начальни.
124. Булаклов Антон Леонтьевич — Иволгин аймагай «Коммунизм» гэжэ олзоборилгын артельн түүрүүлэгшэ.
125. Булаклов Никит Фролович — Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой комплексно бригадын бригадир.
126. Булаева Елизавета Николаевна — Тунхонэй аймагай Тори дунда нургуулин багша.
127. Бурундуков Мария Яковлевна — Иволгин аймагай «8-е Марта» холхозой хаалшан.
128. Бурушчина Надежда Матвеевна — Сэлэнгын аймагай Ново-Селенгинскын дунда нургуулин нуралсалай тагтае дагша.
129. Бурушина Любовь Дмитриевна — Улан-Удэн сэмбэн фабрикын бүд нэхэгшэ.
130. Буркин Степан Яковлевич — республикын прокуророй тулалаша.
131. Бутаков Николай Деонидович — Тунхонэй аймагай «Сибиряк» холхозой комбайнер.
132. Бутин Борис Степанович — совнархозой управлениин начальни.
133. Бухаев Даша Базарович — Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ холхозой түүрүүлэгшын орлогшо.
134. Буянтеев Олзо Ринчинович — Тори аймагай ажалладай депутатуудай Аласгайн сомоной Соведэй гүйсэдкомой түүрүүлэгшэ.
135. Бунятева Цыбик Бадагоровна — Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ холхозой тракторист.
136. Васильева Наталья Илларионовна — Загрян аймагай «Красный оптик» холхозой хаалшан.
137. Вавишнев Иван Антонович — Галуута Нуурай автобазын слесарь.
138. Вершинин Иван Андреевич — Хяктын аймагай Сталинэй нэрэмжэтэ холхозой мал адуулагша.
139. Ветров Дмитрий Васильевич — республикын геологическа управлениин геолог-съемочн экспедициин партиин начальни.
140. Виноградов Николай Михайлович — Нарганей РТС-эй комбайнер.
141. Вишняков Павел Емельянович — Хэжэнгын аймагай «Победа» холхозой бригадир.
142. Власов Леонтий Владимирович — КПСС-эй Мухаршээрэй айкомой секретарь.
143. Власова Галина Васильевна — Тунхонэй аймагай болынцын врач.
144. Власовская Феоктиста Алексеевна — Улан-Удэ городой № 2 интернат-нургуулин багша.
145. Воеводин Михаил Сергеевич — № 2 автотранспортна конторын главно инженер. (Кабанскын аймаг).
146. Воронков Василий Михайлович — Улан-Удэн мяха-консервын комбинатай барилгын-монтажна управлениин слесарьнуудай бригадир.
147. Волков Василий Федорович — Улан-Удэн мяха-консервын комбинатай комбиса заводой директор.
148. Волков Сергей Кириллович — Зүүн Сибирин түмэр замай дистанциин начальни.
149. Воложанинова Антонина Федоровна — Загрян аймагай Хандагатайн леспромхозой болынцын фельдшер.
150. Воробьев Федор Федорович — Улан-Удэн сахи, нэсэ гуталай фабрикын кузнец.
151. Воронина Вера Николаевна — Курумканай аймагай «Коммунизм» холхозой хаалшан.
152. Воронцов Лев Григорьевич — Бичурын аймагай ХХI партсэдын нэрэмжэтэ холхозой партийна организацин секретарь.
153. Восканяц Константин Артошевич — комбинатай капиталыа барилгын управлениин главно инженер.
154. Вохжин Александр Яковлевич — Курумканай аймагай Сталинэй нэрэмжэтэ холхозой тракторно-тарган ажалай бригадын бригадир.
155. Гаврилин Аким Иванович — комбинатай главно бухгалтер.
156. Гаврилов Иван Гаврилович — Баруун Тарбагатайн леспромхозой модо ургагша.
157. Гаврилов Федор Парамонович — Тарбагатайн аймагай «Искра» холхозой хонхой.
158. Гадянов Цыремил Дашинлович — Борьбегой хонхойн совхозой ахалаша хонхой.
159. Газизов Мухарама Фаязович — Зүүн Сибирин түмэр замай Заудинский станциин начальнигай орлогшо.
160. Галахова Дулма Галинжон — Тунхонэй аймагай «Восточные Саяны» холхозой тугалшан.
161. Галданов Бадма Хулуруевич — Загрян аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой лувогшэ.
162. Гасанов Очиржап Юндунович — Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ холхозой комплексно бригадын бригадир.
163. Гапеева Лидия Алексеевна — ажалладай депутатуудай Загрян аймагай Соведэй гүйсэдкомой тагтае дагша.
164. Ганжуров Содном Дымбрылович — Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой тракторист.
165. Ганжуров Цырендаш Дамбаевич — Хяктын аймагай Сталинэй нэрэмжэтэ холхозой хонхой.
166. Гантхуров Георгий Алексеевич — Яруунын аймагай ноосалгын касе дагша.
167. Гармаев Дамдин Иванович — Онохой модоной комбинатай бригадир.
168. Гармаев Тохтоа Гармаевич — Яруунын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой мал адуулагша.
169. Гармаев Цыретор Батуевич — Иволгин аймагай Кировэй нэрэмжэтэ холхозой комплексно бригадын бригадир.
170. Гармаева Ханда Гомбоевна — Курумканай аймагай Кировэй нэрэмжэтэ холхозой тугалшан.
171. Гармаева Цыбик Дамбаевич — Яруунын аймагай «Путь социализма» холхозой хаалшан.
172. Гасанов Базар-Дарма — Хорин аймагай «Дружба» холхозой партийна организациин секретарь.
173. Гасков Василий Яковлевич — Зэдын аймагай «Октябрь» холхозой хонхой.
174. Гасков Михаил Сергеевич — Улан-Удэ городой танкомоторно ажахын уран дархан.
175. Гегдунува Найдан — драмтеатрын артист.
176. Геннов Чойжинма Геннович — драмтеатрын артист.
177. Германов Лаврентий Иванович — Иволгин аймагай «Заветы Ильича» холхозой лувогшэ.
178. Германов Николай Петрович — Иволгин аймагай «Заветы Ильича» холхозой гэгшүүн.
179. Гершенев Раиса Афанасьевна — Баргаганай аймагай Баргаганай дунда нургуулин багша.
180. Глазова Биола Александровна — Хэжэнгын аймагай «Дружба» холхозой агроном.
181. Глазнова Мария Андреевна — Тунхонэй аймагай Хэрэй болынцын медреса.
182. Годовикова Мария Дмитриевна — республиканска болынцын тагтае дагша.
183. Годовцев Василий Дамдинович — Улан-Удэ городой барилгын управлениин тулалаша.
184. Гонгорова Будамажон Цыреновна — Закаменай аймагай «40 лет Октября» холхозой мал адуулагша.
185. Гончиков Василий Гончичевич — Яруунын аймагай «Победа» холхозой партийна организацин секретарь.
186. Горбатенко Георгий Сергеевич — Улан-Удэн механизированн шэ-лэ заводой цехын начальни.
187. Горбачева Мария Евгеньевна — Темлюгэй цементн заводой столовн повар.
188. Горбунов Александр Георгиевич — республикын сэрэгэй коммисарай орлогшо.
189. Горбунов Иван Матвеевич — харгы ашгалтагын № 505 участогай тракторист.
190. Горбунов Павел Алексеевич — Иволгин аймагай «3-я пилетка» холхозой түүрүүлэгшэ.
191. Горин Алексей Анфиногенович — Кабанскын шубунай совхозой партийна организациин секретарь.
192. Горина Мария Федоровна — Тарбагатайн аймагай промкомбинатай малер.
193. Горюнов Зинобий Пантелеймонович — Улан-Удэн мотор заабаарилгын заводой слесарь.
194. Говев Михаил Захарович — Кабанскын зааганай заводой зааганашан.
195. Грабяр Павел Фомичевич — республикын Министруудай Соведэй дэргэдэх гүрэнэй аюулгүйе сахиха комитетэй тагатай хүдэлмэрилэгшэ.
196. Гребеникова Александра Николаевна — ажалладай депутатуудай Городогой городой Соведэй гүйсэдкомой түүрүүлэгшэ.
197. Григорьев Гурьян Николаевич — шахтын нурхэ малгалша.
198. Григорьев Максим Николаевич — Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ холхозой түүрүүлэгшын орлогшо.
199. Григорьева Александра Николаевна — Тарбагатайн аймагай «Дружба» холхозой тугалшан.
200. Гриневич Мечислав Станиславович — Онохой модоной комбинатай рейдын начальни.
201. Громов Иннокентий Иннокентьевич — Сэлэнгын модо буулгадаг базын партийна организациин секретарь.
202. Громова Августа Ивановна — «Кударинский холхозник» гэжэ Кударын аймагай газетн редактор.
203. Грушевский Иван Игнатьевич — республикын Эдэ хоолой промышленностин министрствын тагатай начальни.
204. Грыдин Иннокентий Афанасьевич — Тори аймагай «Коммунизм» холхозой тракторист.
205. Гумиллов Пурбо Цыремилевич — Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ холхозой хонхой.
206. Гунцова Цыденни — Закаменай аймагай «Коммунизм» холхозой ахалаша хонхой.
207. Гусляков Алексей Иванович — Мухаршээрэй авторотын жоологон.
208. Гусляков Георгий Иванович — Тарбагатайн аймагай «Коммунизм» холхозой түүрүүлэгшэ.
209. Гусляков Бато Аюневич — «Бурят үнэн» газетн редакторн тагтае дагша.
210. Гуренов Султан Садаевич — Тунхонэй аймагай Жэмжогэй участого болынцын фельдшер.
211. Давыдов Андрей Григорьевич — зооветеринарна институтай кафедрэ дагша.
212. Давыдов Леонтий Данилович — Улан-Удэ городой «Кооператор-Комсомолец» гэжэ олзоборилгын артельн механик.
213. Дамбаев Цырен Ниндакович — Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой тракторна бригадын бригадир.
214. Дамбуева Надежда Андреевна — заводой үхнүүдэй яслин врач.
215. Дамдинжапов Цырен Доржо Жана Бадаревич — республикын уран зохиолдой Союзай правлениин хариуцагтаа секретарь.
216. Дамдинов Бадма Дамдинович — Яруунын аймагай ажалладай депутатуудай Ульдергын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түүрүүлэгшэ.
217. Дамдинов Николай Гармаевич — уран зохиолшэ.
218. Дамчиев Бато Минкишесевич — Закаменай аймагай ажалладай депутатуудай Санагын сомоной Соведэй гүйсэдкомой түүрүүлэгшэ.
219. Даржапов Дашинпунск Дарижапович — Хэжэнгын аймагай «Коммунизм» холхозой түүрүүлэгшэ.
220. Дашев Будажап Сандавич — нурхонэй шахтын начальни.
221. Дашев Ринчин Доржиевич — Закаменай аймагай «40 лет Октября» холхозой барилгын бригадын бригадир.
222. Дашев Цыбик Золотоевич — Тори аймагай «Красный Октябрь» холхозой хонхой.
223. Дашпилева Зоя Петровна — Хяктын хонхойн совхозой хаалшан.
224. Дастаров Григорий Михайлович — Улан-Удэн мяха-консервын комбинатай ахалаша мастер.
225. Дельбонова Дарья Кокченуева — Курумканай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой хаалшан.
226. Денисков Сергей Прокопьевич — ажалладай депутатуудай Иволгин аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын инспекциин начальни.
227. Динилов Батомуну Баданович — Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ холхозой партийна организациин секретарь.
228. Динилов Николай Кириллович — Шулуутайн леспромхозой механик.
229. Домышев Григорий Дмитриевич — Тунхонэй аймагай мельницкомбинатай директор.
230. Дондуков Микит-Доржо Цыдынович — Загрян аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой түүрүүлэгшэ.
231. Доржиев Галсан Энхевич — Баунтын аймагай Сталинэй нэрэмжэтэ холхозой барилгын бригадын бригадир.
232. Доржиев Ринчин Холхоневич — Хорин хонхойн совхозой ахалаша хонхой.
233. Доржиев Сандак Шагдарович — Хэжэнгын аймагай «Дружба» холхозой тракторист.
234. Доржиев Сергей Будаевич — оперо, балетой театрын артист.
235. Доржиева Балжинжап Ануудовна — Хэжэнгын аймагай Эдирмэгэй фельдшерсэ пунктн дагша.
236. Доржиев Николай Иванович — рудингай ахалаша геолог.
237. Доржиев Константин Федорович — «Бурстрой» трестын барилгын № 4 управлениин уран дархан.
238. Доржиев Прокопий Петрович — Бичурын аймагай «Заря коммунизма» холхозой түүрүүлэгшэ.
239. Драган Василий Тихонович — республикын Культурын министрствын типографин стереотипер.
240. Дряхов Михаил Павлович — хилэмэзэй продуктуудай республикын управлениин начальни.
241. Дугаров Бадма Дугарович — Хорин аймагай «Красный партизан» холхозой хонхой.
242. Дугаров Цырендоржо Шадапович — Хэжэнгын аймагай Сталинэй нэрэмжэтэ холхозой хонхой.
243. Дугднова Дулма — Хорин аймагай ХХ партсэдын нэрэмжэтэ холхозой ахалаша хонхой.
244. Дугднова Нормина Цыремилловна — Яруунын аймагай Комсомольск селгюлой магазинэй наймаалагша.
245. Думбаева Намсала Батомунуевна — Хэжэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ холхозой хонхой.
246. Дуранов Семен Нингичевич — Зэдын аймагай ХХ партсэдын нэрэмжэтэ холхозой хонхой.
247. Дугаров Бадма Шойсорович — Тунхонэй аймагай «Путь Ленина» холхозой хонхой.
248. Дылыков Хандажапов — Закаменай аймагай «Байкал» холхозой мал адуулагша.
249. Дымбрылов Дондо Доржиевич — ажалладай депутатуудай Сэлэнгын аймагай Соведэй гүйсэдкомой культурын тагатай ахалаша кинемеханик.
250. Дыркинов Жанчин Гундынович — Ахын аймагай «Улаан Аха» холхозой ветеринарна фельдшер.
251. Дурхеева Екатерина Степановна — Улан-Удэ городой магазинне дагша.
252. Евдокимова-Воронцова Евгения Григорьевна — КПСС-эй обкомой нацеларине дагша.
253. Епреева Сырма Будаевна — Курумканай аймагай «Коммунизм» холхозой хонхой.
254. Егоров Борис Сергеевич — филармонийн директор.
255. Елионов Чимит Вампилович — республикын финансын министр.
256. Еременко Василий Романович — ажалладай депутатуудай Бабушкин городой Соведэй гүйсэдкомой түүрүүлэгшэ.
257. Еременко Павел Васильевич — асбестцентнэ зүйлүүдые бүтээг Темлюгэй заводой директор.
258. Ермаков Алексей Ефимович — Кабанскын аймагай Сталинэй нэрэмжэтэ холхозой овоочевчесно зөөн дагша.
259. Ерофеев Владимир Ефимович — Мухаршээрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой барилгын бригадын бригадир.
260. Ефремова Капиталина Яковлевна — Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ холхозой хаалшан.
261. Ешова Цыренджигит Санжисовна — Хэжэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ холхозой хонхой.
262. Жабон Жалсан Жапович — хизаар ороно шэнжэлтэ республикын музейн жасе дагша.
263. Жалсарев Андрей Иннокентьевич — Яруунын аймагай болынцын врач.
264. Жалсарев Дамба Зодбичев — КПСС-эй обкомой тагтае дагшын орлогшо.
265. Жамбаев Бато Жамбаевич — ажалладай депутатуудай Баргаганай аймагай Соведэй гүйсэдкомой түүрүүлэгшэ.
266. Жамбалов Банзаргаше — Хорин хонхойн совхозой хонхой.
267. Жамбалова Дыншма Жамбай заловна — Курумканай аймагай Аллюлюно, долоон жэлэй нургуулин багша.
268. Жаркой Федор Петрович — Закаменай аймагай Бургуин ветеринарн пунктн фельдшер.
269. Жаринков Иннокентий Николаевич — Кударын аймагай «Путь к коммунизму» холхозой комбайнер.
270. Жарникова Нина Понтелеевна — Кударын аймагай Куйбышевскай нэрэмжэтэ холхозой гахайшан.
271. Жданов Александр Михайлович — республикын заготживконторын начальни.
272. Жигитов Цыден Жигитович — Закаменай аймагай «Байкал» холхозой мал адуулагша.
273. Жигитов Содном Ешигевич — Хэжэнгын аймпромкомбинатай директор.
274. Жагузин Иван Ефимович — И. М. Улан-Удэ городой ажалладай депутатуудай Октябрьска районной Соведэй гүйсэдкомой тагтае дагша.
275. Жамина Валентина Васильевна — КПСС-эй обкомой лекторнуудай нэсэ булгэе хүтэлбэрлэгшэ.
276. Жапеев Александр Савельевич — комбинатай мастер.
277. Жапеев Георгий Петрович — Темлюгэй цементн заводой ахалаша машинист.
278. Жапеев Михаил Никитович — Тунхонэй аймагай «Октябрь» холхозой хонхой.
279. Залудкин Сергей Алексеевич — Кабанскын аймагай ХХ партсэдын нэрэмжэтэ холхозой түүрүүлэгшэ.
280. Замбалова Ханда Аюшевна — Хяктын аймагай Калининэй нэрэмжэтэ холхозой хаалшан.
281. Замлюкин Василий Степанович — республикын геологическа управлениин геологическа экспедициин буюу мастер.
282. Зандраева Софья Зандраевна — Хорин хонхойн совхозой хаалшан.
283. Захаров Константин Романович — совнархозой автотранспортна конторын жоологон.
284. Захарова Любовь Дмитриевна — Хойто-Байгалай аймагай «Победа» холхозой гэгшүүн.
285. Захарова Сыбын Бизьяевна — Ахын а

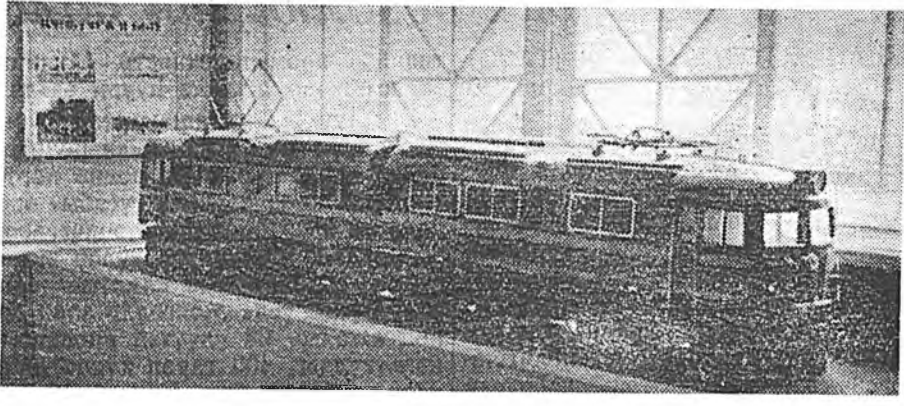

Республикымнай арадай ажыхын болон культурын туйлалтанууды харуулхан выставкэ дээрэ

ПРОШЫШ ЛЕПНОСТИИ ПАВИЛЬОНУУДААР...

ЛЕНИНИ ОРДЕНТО
ПАРОВОЗО-ВАГОННО ЗАВОД

Тус предприятиин олон мянган дэлмэришэд заводойнгоо ашагдаһан хойшо 25 жэлэй ойе хайндэрлэлээн юм, Үнгэрһэн үе соо завод Зүүн Сибириниң предприятинуудай нэгэн болон үе. 1951 онойхидо орходоо 1958 до заводой валовой продукци алгал 90 процентээр дээшлэлһэн. Жэл бүри вагоной, паровой зааһабарилгын өөрын үнэ дооллоно. Үйлдэбэриниң технологиине хайжаруулхын түлөө тэмсэлэй хайжаруулхын түлөө хэлдэг болоо. Үйлдэбэриниң технологиине хайжаруулхын түлөө хэлдэг болоо. Үйлдэбэриниң технологиине хайжаруулхын түлөө хэлдэг болоо.

ПВЗ нима электровозууды зааһабарилдаг болохо. Л. Хайдуравай фото.

тоһо, түлишэ галдалгата таба дахин бага болгохо аргатай болоһон байна.

Мүн заводой ажал ехэтэй хүдэлмэри оньхожоруулха талаар ехэ хүдэлмэриниң хэгдэж байһанниһа элээр харуулагдана. Эндэ анхандаа машинны кабинине тодхотгос дээрэ 5—6 хүн хүдэлдэг хэн. Мүнөө үндэ өөрөө эрхэлдэг кран тодхотго, кабинине ашадаг болоо. Ингэж зааһабарилгын энэ участогта ажалай бүтээс 4 дахин дээшлэлбэ.

«ЗАБАЙКАЛЕС» КОМБИНАТ

Республикымнай модо бэлдэхэлэй промышленностиниң предприятинуудта ашаглагдадаг хүсэ ехэтэ «МАЗ-501» автомашинна, трактор дээрэ тэбэржэ хүрэхэгүй бүдүүн модонууд ашаалагданхай. Хүн зонг элдэ илангата олоороо сугларна.

Иймэ хүсэтэ техникум хэрэглэһэнэй ашаар республика доторнай модо бэлдэхэлтэ болон шэрэлтэ 1940 онойхидо орходоо хэлэн дахин дээшлэлэ. Отологдоһон модонууды багсалан, ута зандань трактор, автомашиннуудаар шэрэхэ түрүү арга эндэ харуулагдана.

Республикымнай ой модоной промышленностыда урдань барилгада хэрэгтэй элдэб янзын хөрөөдмэл модон гаргагдадаггүй байгаа. Тиммэнэ тоһонхой хайрсагай хөрөөдмэл хабтагай Архангальска областһоо, Марийска республикаһаа захиржа асаруулдаг хэн. Гансахан түмэр замаар шэрэлтэдэ аяар 200 мянга шахуу түхэрэг гаргаһалагдадаг байгаа. Мүнөө хайрсагуудай, мүн барилгын ондоошы хэрэгсэлэй модо өөнөдөө хөрөөдэдэг болообди.

Хөрөөдэһэн модонһоо гараһан үлгэдэлһээ хайрсагай хабтагай, шугатурын хууладаһа гаргадаг болоһоор жэл соо 680 мянган түхэрэг арьбалагдана.

Хандагатай леспрохоздо «МАЗ-501» маркын автомашинны шэнэлхэн зааһабарилжа, модо таллуулдаг тракторай орондо хэрэглэһэнниң тунд хойрхоттой. Халаан соо трактораар 1,5 километрһээ дээшэ бэлэ газарта 80 кубометр модон шэрэгдэлэ юм. Шэнээр түхэрэгдэлэһэн автомашиннаар ямаршы ташуу, эгсэ халаһаа 8 километр хүрэтэр холо газарта 80 кубометр модон таллуулдагдана. Модо таллуулгада автомашинна хэрэглэһэнһээ хойшо ажалай бүтээс 3,5 дахин дээшлэлэ. Таллуулдаһан модонной өөрын үнэ гурбон түхэрэг шахуугаар химдаруулагдана.

Онохойн модоной комбинат 1960 онһоо эхилжэ байрын стандартна гэрнүүды гаргахань.

Республикымнай модошодой долоон жэлэйнгээ түсэбые болзорһоон урид дүүргэхын түлөө эхилэлэйн тэмсэл харуулагдана. Коммунистическэ ажалай пехын хүндэтэ нэрэ ээргэдэ хүртэхын түлөө 49 бригада, 6 цех, 4 халаан тэмсэнэ. Коммунистическэ ажалай удариңгай нэрэ ээргэдэ хүртэхын тула 18 хүн мүрүсэһэн.

СЭМБЫН ФАБРИКА

Партийн ЦК-гэй иониин Пленумэй шийдэхэбэриниң бэлдүүлэн, сэмын фабрикын хүдэлмэришэдэй хэхэ зорилго харуулагдана. Хоёр жэлэй туршада шэнэ техникэ ашаглаха, үйлдэбэриндөө түрүү технологи нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ 4,5 миллион түхэрэгтэ гомологдохо юм. Тэрэ хоёр жэлэй түрүүлэ фабрикын валовой продукци 1957 онойхиноо 46 процентээр, ажалай бүтээс 26 процентээр, техникий хүсэ ашагалга 30 процентээр дээшлүүлэгдэхэ болоно.

Фабрикын мүнөө нарин нооһоор нэхэдэг хүррин, ногоон, хүхэ, шаргал үнгэтэй драп, триконууд үнгэ буулаһан харгадана. Нарин нооһоор нэхэгдэлэн бамбагар зөөлөн одеяланууды хүн бүхэн гараараа үзэн урмашанал.

Судна бүтээгшэдэй павильондо элдэб пароход болон суднатуудай макетүүд табатай, Саашадаа гүйхэн уянда тамарха тусхай судна бүтээгдэхэ юм.

Долоон жэлэй турша соо 150 моринной хүсэтэй шэнэ түхэлэй ашаһан теплоход бүтээгдэхэ.

Нарин шухалаагай деталууд.

ЭЛЕКТРИФИКАЦИ

Выставкын электрификациин таһагта республикымнай газар дайдын карта гобор түхэрэгдэлхэй. Мүнөө хүдэлжэ байһан электростанцинууд электры лампочконуудаар яларна. Электрификациин талаар республикынга ямар ехээр хүрэхэ байһаниие хараһан хүнүүд урмашан баярлана.

1970 он болотор Галуута Нуурай ГРЭС, Сэлэнгын ЦЭС барилдаха байна. Мүнөө Улан-Удын ТЭЦ-эй, Баянголтой ТЭЦ-эй хүсэһэн бүри ехэ болохо юм.

Улан-Удын ТЭЦ-эй үйлдэбэриндэ электронно автоматика нэбтэрүүлэгдэхээр хараалагдана.

Гадна мяха-консервын комбинатай, Селендумын станок бүтээдэг заводой, хэхэе холбооной управлениин амжалта выставкэдэ харуулагдана.

К. Халтанов.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй

Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

1. Забайкалийн алгай Совхоз.
2. Бичурын аймагай Держинскийн нэрэмжэтэ колхоз.
3. Закаменай аймагай «Победа» колхоз.
4. Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз.
5. Иволгин аймагай «Коммунизм» колхоз.
6. Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхоз.
7. Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхоз.

8. «Механлит» завод.
9. Бурядай АССР-эй элэе хоолой промышленностиниң Улан-Удын хилээмэнэй комбинат.
10. Кировэй нэрэмжэтэ Улан-Удын олзоборилгын артель.
11. Бурядай АССР-эй Нютагай промышленностиниң министрствын Улан-Удын мебельнэ фабрика.
12. Иволгин аймагай хэлхээ холбооной конторо.
13. Улан-Удэ городской № 9 хэлхээ холбооной таһаг.
14. Баргажанай аймагай Үүрэгэй дунда хургуули.
15. Сэлэнгын аймагай Ново-Селенгинскэ дунда хургуули.
16. Курумканай аймагай Курумканай дунда хургуули.
17. Улан-Удын № 9 дунда хургуули.

18. Заводой больница.
19. Бурядай АССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ Ильинскэ хүүгэдэй туберкулезно санатори.
20. Баргажанай аймагай Уро-Телятниковска участково больница.
21. Улан-Удэ городской № 9 хүүгэдэй ясли.
22. Курумканай аймагай Барханай хүдөөгэй клуб.
23. Кударын аймагай библиотеке.
24. Кабанский аймагай библиотеке.
25. Мяха-консервын комбинатай клуб.
26. Ажалай резервнүүдэй Улан-Удын № 1 техникумскэ училищи.
27. «Забайкаллес» комбинатай Улан-Удын модоной завод.

Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. Цыремпилов.
Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь Ч. Доржиев.

БУРЯДАЙ АССР-ЭЙ ВЕРХОВНО СОВЕДАЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Россин гүрэнтэй Бурят ороной хайн дураараа нэгдэлэһэнһээ хойшо 300 жэлэй ойтой дашарамдуулан республикын арадай ажыхын болон культурын хөгжөөлгэдэ туйлаһан амжалтын түлөө Бурядай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха:

Шагнагдаһадай дунда нимэ хүнүүд бин: Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист Н. Д. Горбунов, Сталинэй нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Е. С. Калашникова, Кударын дунда хургуулин багша В. К. Глушкова, «Байкал» колхозой загалаһан С. В. Димов, Баргажанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Б. Б. Будаев, «Октябрь» колхозой загалаһан А. А. Кузнецов, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой малшан Б. П. Бирмаев, Сувинска хүүдөөгэй библиотекын библиотекер Е. А. Проскулякова, Баунтын аймагай «Путь к коммунизму» колхозой ангуушан У. М. Басаулова, ажалашдай депутатуудай Цинкинска сельскэ Советэй гүйсэдокой түрүүлэгшэ Г. А. Белокопытов, Бичурын аймагай «Рассвет» колхозой свёкло ургуулагша С. П. Акатова, Ждановай нэрэмжэтэ колхозой хонишон С. О. Аюшеев, Логовскийн нэрэмжэтэ колхозой наалишан А. А. Бутакова, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Ц. Д. Молонов, Калининэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Ц. М. Мункуев, «Победа» колхозой тракторна бригадын бригадир Д. С. Некипелов, Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой кукуруза ургууладгэ зөөно даагша Л. Д. Балданов, Борьбёгой үүлтэртэ хониной совхозой ахалагша хонишон И. М. Бурганов, «Коммунизм» колхозой паркомой секретарь Д. Н. Гармаев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой агроном И. К. Кулик, XX партсездын нэрэмжэтэ колхозой хонишон И. Т. Лапин, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь И. Г. Самбуев, Яруунын аймагай «Знамя» колхозой наалишан Е. В. Грешилова, «Коминтерн» колхозой адуушан Ж. Г. Гынденжапов, «Путь социализма» колхозой ахалагша хонишон Н. О. Дондукова, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой наалишан Д. Г. Жамбалова, «Дружба» колхозой наалишан Л. С. Житихина, «Знамя» колхозой түрүүлэгшэ С. Е. Фомин, «Рассвет» колхозой ахалагша хонишон О. З. Цыденов, Заиграйн аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой наалишан М. Т. Бельх, «Улаан Эрхирэг» колхозой луговод Д. Дабаев, КПСС-эй райкомой секретарь А. С. Дейнеко, «Коммунизм» колхозой агроном Г. В. Казарбин, Ильинкин дунда хургуулин багша М. Г. Иванова, Закаменай аймагай ВЛКСМ-эй райкомой секретарь С. С. Бадмаев, Зэдын комбинатай главна энергетик В. А. Воронин, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой барилгын бригадын бригадир Д. Б. Ганжуров, № 4 автотранспортна конторын шофёр А. М. Григорьев, «Победа» колхозой малшан Д. Т. Дугаров, «Родина» колхозой хонишон Б. Б. Жамбалов, Городок городской больницын главна врачай орлогшо Н. Ю. Наслимова, Иволгин аймагай «Улаан Оронго» колхозой агроном А. Ц. Лхамжапов, «Иволгинский» совхозой наалишан Е. П. Семенова, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой наалишан Ц. Э. Содномова, «Заветы Ильича» колхозой комплексной бригадын бригадир И. Н. Степанов, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой зоотехник В. Ц. Будажапова, Кабанский аймагай Кабанскийн совхозой хонишон А. А. Бочальдин, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон И. С. Бураков, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой тракторист И. И. Власов, Хэжэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түмэршэ дархан М. Г. Андреевский, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой наалишан Ж. Г. Гармажапова, Хэжэнгын РТС-эй токарь В. П. Иванов, «Дружба» колхозой хонишон П. Б. Мангатханова, «Победа» колхозой хонишон Ц. Н. Намжилова, Доодо Худанай эхин хургуулин багша Ц. Б. Чмытова, Кударын аймагай «Дружба» колхозой хонишон Д. Р. Буянтуева, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гахайшан Б. А. Валеева, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой кукуруза ургуулагша Б. Б. Годанов, КПСС-эй райкомой секретарь И. В. Ключев, Куйбышевэй нэрэмжэтэ колхозой комбайнер И. Ф. Кожевников, Курумканай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тракторист Ц. Э. Ахаев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон О. Р. Ачитуев, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Х. А. Бадмаев, Калининэй нэрэмжэтэ колхозой наалишан В. Ш. Балданова, «Коммунизм» колхозой наалишан Е. Ф. Соболева, аймагай больницын главна врач П. Э. Ширеторов, Кяхтын аймагай Кяхтын хониной совхозой хонишон Г. Х. Батомункуев, Гуталай фабрикын ободоной цехын хүдэлмэришэн Г. И. Бухольцев, Сталинэй нэрэмжэтэ колхозой наалишан Ц. Д. Ж. Гармаева, «Красное знамя» колхозой комбайнер Ф. М. Рыжков, Мухаршбэрай аймагай «Искра» колхозой ахалагша хонишон Т. А. Антонов, «Эрдэм» совхозой тракторна бригадын бригадир Е. М. Варфоломеев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон Ф. Г. Гилязев, «Знамя Ленина» колхозой свёкло ургууладгэ зөөно даагша Е. С. Иванова, «Победа» колхозой түрүүлэгшэ С. Г. Ренский, Ахын аймагай Орликой дунда хургуулин багша А. Ш. Аюшеев, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой зоотехник Ж. Д. Ангархаев, «Улаан Аха» колхозой наалишан Х. Л. Дугарова, Прибайкалийн аймагай «Путь к коммунизму» колхозой наалишан А. Н. Гулина, Лазогой нэрэмжэтэ колхозой мооришон Н. С. Кириков, Итангын леспрохозой крановщик А. А. Семенов, Хойто-Байгалай аймагай «2-я пятилетка» колхозой ангуушадй бригадын бригадир А. П. Лекарев, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалашдай бригадын бригадир Г. М. Печкин, Сэлэнгын аймагай Тельмайнэй нэрэмжэтэ колхозой луговод Б. О. Бадмажапов, Сталинэй нэрэмжэтэ колхозой ветеринарна врач И. С. Буркин, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой наалишан Д. Д. Дармаева, Баргажатай аймагай «Дружба» колхозой наалишан Г. Т. Алексеева, Калининэй нэрэмжэтэ колхозой малшан В. М. Борисов, «Октябрь» колхозой наалишан М. Н. Дмитриева, Ториин аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Д. Б. Балтатарова, Свердловскийн нэрэмжэтэ колхозой наалишан К. Н. Головина, «Заветы Ильича» колхозой тракторист К. М. Елисеев, «Улаан Бургалтай» колхозой зоотехник Ф. М. Хамаганов, «Заветы Ильича» колхозой наалишан Х. Ч. Цыремпилова, Түхэнэй аймагай XX партсездын нэрэмжэтэ колхозой шубуушан П. В. Ашенкова, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Л. Д. Бадмаев, «Восточные Саяны» колхозой малшан Ж. Б. Борхонов, Хэрэнэй больничной поликлиникин нэгдэлэй врач-хирург П. Т. Власов, «Сибиряк» колхозой наалишан Е. И. Попова, Хорин аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишон Р. Б. Базаржапова, Хорин хониной совхозой хонишон С. П. Еремеев, «Дружба» колхозой хонишон П. Ж. Жамбалов болон бусад.

СССР-эй Верховно Советэй Национальностнуудай Советэй Экономическа комиссида

СССР-эй Верховно Советэй Национальностнуудай Советэй Экономическа комиссиниң заседани наяхан болобо.

Заседани дээрэ нимэ асуудалнууд хаража үзэгдэбэ:

1. Худалдаанай гаргаша, оптово, рознично худалдаа наймаанай эмхидхэлые хайжаруулха тухай.
2. Союзна республикануудаар тогтоогдоһон виноградые худалдан абаха сэнгэй хэмжээн тухай.

Эфиопин хаан Хайле Селассие I Москвада айлшалжа байна

Эфиопин хаан Хайле Селассие I Советскэ Союз соогуур айлшаар ябад, июлини 10-да Москва бусажа эрэбэ.

Эфиопин хаанине, тэрэнтэй суг хамта ябалсан айлшадые Ленинградтай вокзал дээрэ А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь М. П. Георгадзе болон бусад угтаа.

Эфиопин хаан Хайле Селассие I июлини 10-да Кремлийн Ехэ ордон соо СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай хүндэлэлдэ сайлалга үгэбэ.

Сайлалга дугын хани ёһоной оршон байдалда үнгэрэе.

Хаан Хайле Селассие I К. Е. Ворошилов хоёр үгэнүүды хэлэ.

3. Хойто зүгэй арадуудай ажыхын болон соёл культурын байдал тухай.

Хаража үзэлһэн бүхы асуудалнуудаараа комиссин тусхай шийдэхэбэринүүды баталан абаа.

Комиссиниң хүдэлмэридэ бүхы Союзна республикануудай түлөөлэгшэд—комиссиниң гшүүд хабаадалсаа.

(ТАСС).

Эфиопин хаан Хайле Селассие I Москвада айлшалжа байна

Сайлалган дээрэ Н. С. Хрущёв халуун амаршалгын үгэ хэлэжэ, Эфиопидо айлшаар эрэхыень уриланһан хандаа баяр хүргөөд, энэ уриалхыень Советскэ правительство найшаан угтаа гэжэ мэдүүлбэ.

Мүн тэрэ үдэртөө Кремль соо Советскэ гүрэнэй хүтэлбэрлхы ажал-ябуулагдад Эфиопин хаан Хайле Селассие I-тэй уулзаба. Бэе бэеэ хүсэд ойлголсохо этигэл найдабыритайгаар үнгэрһэн хөөрлөөдөн үдэ СССР Эфиопи хоёрой хоорондох хани барисаа хүгжөөхэ, бэхжүүлхэ тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэ.

Хөөрлөөдөн Совет талаһаа СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущёв, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, министрнүүд болон бусад тушаалта хүнүүд хабаадалсаа.

Эфиопин талаһаа хаантай суг хамта премьер-министрын орлогшо, министр Пера Чахафе Тезаз Аклилоу Абтевольд, провинциин губернаторай орлогшо Шоа Рас Месфин Силешин, хаанай ордоной министр Чахафе Тезаз Тафара Уорк Кидине Уолд болон бусад хөөрлөөдөн хабаадалсаа.

Үнгэргэгдэлһэн хөөрлөөдөн аша туһатай, зүбшэн хэлсэлһэн асуудалнуудаараа, тэрэ тоодо СССР Эфиопи хоёрой хоорондох экономическа хани харилсаагаа саашада үргэлжэлүүлхэ асуудалаар бэе бэеэ ойлголсоһон тухай хоёр талаһаа мэдүүлбэ. Хөөрлөөдөн үгэ дүн тухай хамтын коммюнике толилогдох.

Эдэе хоолой предприятинуудай выставкэ.

А. Мантавай фото.

Багшанарай шэнэ бүлэг

Доржи Банзаровай нэрэмжэт багшанарай институтыг хаяхад 240 гаран студентээр дүүргэв. Тэднэр табан жэлдэ хуража, дээдэ эрдэмтэй багшанарай мэргэжэлтэй болоод, республикыг мүн, Эрхүүгэй, Читын областнуудай долоон жэлэй болон дунда хургуулинуудта ажаллахааа ошононь.

Июлийн 7-ной үдэшэ КПСС-эй Улан-Удэн горкомой политическэ гэгээрэлэй байшан соо институт дүүргэгшэдтэ диплом барюулагдаба. КПСС-эй обкомой секретарь Ц. Очиров залуу багшанарыг ин-

ститут дүүргэгшэнтэйнь дашарамдуулан халуунаар амаршалаад, ургажа ябаа залуу үетэнийг хурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэн амжалта хүсөө.

Ч. Чимитов.

Зураг дээрэ: Доржи Банзаровай нэрэмжэт багшанарай институтай марксизм-ленинизмын кафедрин доцент, гүрэнэй шалгалтын комиссини түүрүүлгшэ М. П. Хабеев хари хэлэнэй факунтетыдэ дүүргэһэн Галина Чебаковада диплом барюулжа байна.

А. Сельверовэй фото.

Арадтаа үнэн сэхээр алба хэнэ

Нютагайнгаа больницада ажалладаг Валентина Ивановна Томыловская гэтыне мэдэхгүй хүн Энхор тосхондоо үсөөн юм. Налгай зохиод зантай энэ басаган ямарыне сагта хүн үдэрнэ илгэдгүй үшэнтэни аргаана. Больницада эмнүүлэгшэд врач Валентина Ивановна, мүн тэндэхи сестрануудыг үнэн зүрхэннөө магтажа, юрөөл табин байдаг юм.

Больницын врач, сестранууд хүнүүдыг үшэнтнөө нэргылхын тула

эхэ ажал хэдэг байна. Нүхэр Томыловская үхбүүдтэ анхаралтайгаар хандадаг дээрнээ тэднэрэй дунда хүндэтэй болонхой. Залуу врач үшэнтэниг саг соонь эмнэхынгэ хажуугаар нийтын ажалда элбхитэйгээр хабаадасана. Валентина Ивановна Цагаан-Усанай сомоной Соведэй депутатаар хунгаданхай. Нүхэр Томыловская арадтаа ингэжэ үнэн сэхээр алба хэнэ.

В. Жигжитов.

Зэдэ.

Модошодой бэлэг

Байгалай леспрохозойхид долоон жэлэйнгэ түүрүүшын жэлэй түсэбэ болзорхоон урид дүүргэһэн хүн тула эршмэтэй шангаар ажаллана. Эзэнэр 300 жэлэй ойе хүндэтэйгээр утгахын тула модо шэрэхэ хахад жэлэйнгэ түсэбэ болзорхоон урид дүүргэжэ уялга абан байгаа. Модошод үгэдөө хүрэхэ, хахад жэлэйнгэ түсэбэ болзорхоон урид дүүргэжэ, оронойгоо барилгануудта 150 мянган кубометр модо түсэбнөө гадуур эльгээгээ. Леспрохозой коллектив үнэргэгшэ жэлэйхид орхолоо 40 мянган кубометр модо үлүү эхээр шэрээ.

Леспрохозой модошод партин ЦК-гэй июлийн Пленумэй хүндэлэлдэ дээшлүүлэгдэн уялга абаад, хахад жэлэйнгэ түсэбнөө гадуур 9 мянган кубометр модо шэрэхэ гэжэ шиндэнэн юм. Тэрэ уялганы амжалтатайгаар дүүргэгдээ. Эндэхи бүхы ажалын оньохоржуулагданхай. Тиигэжэ хүн бүхэнэй ажалай бүтээсэ үнгэрэгшэ

РСФСР-эй ТҮРҮҮ ХҮҮРИ ЭЗЭЛХҮН ТҮЛӨӨ

Владимир горлодо эдир шатаршадай дунда боложо байһан мүрысөөн хонирхолтойгоор үнгэржэ байна.

Гурбадахы туйрай эхилхэдэ Дэюба (Орёл город), Захаров (Дагестанай АССР) гэгшэд хонироо наадаа. Орёлтой түлөөлэгшэ шүүхэ нааатай байбашы шадангүй дилдээ. Мүрысөөндэ түрүүшүүлэй эргэлдэ ябаһан Свердловско областын түлөөлэгшэ Терентьев Костинтой (Куйбышев город) наадажа, гурбадахы очкоогоо абаа.

Бухтин (Кисловодск город) Осановтай (Чувашска АССР) эхннээ шангаар наадажа, нэгэ очкоогоо нэмээ.

Бурядай АССР-эй түлөөлэгшэ Бадма Амбаев Пановтой (Эрхүүгэй область) хонирхолтойгоор наадажа тэнсээ. Улан-Удэ городой 3-дахы хургуулийн хурагша Юра Вошенко Осетинн түлөөлэгшэ Дауровтай бэрхээр наадажа шүүбэ.

Басагадай дунда мүрысөөнэй үргэлжэлхэдэ түрүүлжэ ябаһан Улымжиева (Улан-Удэ) Келейниковтай (Калинин город) абаһаар муу бэрхээр наадажа байтараа алдуу хэжэ, шүүгдэнэн байна. Игумнова (Улан-Удэ) Романова (Тула), Коноплева (Архангельск) Конторовиче (Ростовско область), шүүбэ.

3 очкотой болоһон Келейникова, 2,5 очкотой болоһон Коноплева, Игумнова, Комольцева, 2 очкотой Улымжиева гэгшэд, басагадай дунда болоһон мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаа.

А. Игумнов.

Никелеэр үнгэлэгдэнэн гоё ороноуд

«Бурпромсоведэй» «Красный Путь» гэжэ олзоборилгын артель бүхидөө никелеэр үнгэлэгдэнэн, ехэ гоё хэлбэртэй гурбан янзын орон гаргадаг болобо. Артелиин цехын үргэдхэгдэнэнэй ашаар никелеэр үнгэлэгдэнэн шанар хайнтай ороноуд эндэ олоор гаргадаг болохонь. Хоёр хүнэй унтаха, тэрээннээ нариншаг, мүн нэгэ хүнэй унтаха гоё ороноуд энэ жэлэй хоёрдохон хахадта гаргадаг юм. Тэршэлэн эндэ никелеэр үнгэлэгдэнэн сонхын шарнир, үүдэнэй барюул гэхэ мэты гаргадаг болохо байна. Артелиин хүдэлмэришэд долоон жэлэй түүрүүшын жэлэй түсэбэ болзорхоон урид дүүргэһэн, республикыгээ ехэ хайндэрыг хүндэтгэйгөөр утгахын түлөө мүрысөөжэ, хахад жэлэйнгэ түсэбэ июлийн 20-до дүүргээ.

Гүрэндөө тарган хонидыг тушааба

Бороо хуратай энэ жэл үбнэ ноогоной гараса байна. Имнэ хайн сагыг хамбаашалан Дэрэстэйн сомоной «Коммунизм» колхозой хоншоод, мал адуулагшад хонидоо хайса таргалуулаа. Малнуудыг бэлшэн таргалуулаа фермын хоншоод, мал адуулагшад нүхэд Мунко Чоев, Мижит Чойдонов гэгшэд 707 толгой эрье хонидыг богонихон болзорто хайса шахан таргалуулжа, гүрэндэ тушааһан байна. Гүрэндэ тушаагдаһан эдэ хонидоо 267829 түхүрэгтэй олзо доход колхоздо оруулагдаа.

Д. Жигмитов.

Хонирхолтой дараа олдобо

Наровчатска районий Морозовка тосхон шадар (Пензенскэ область) Момонов гэжэ нуурай дэргэдэ газар хахалха үедэ 3336 хэжэ сагаан мүнэн олдобо. Газар дороһоо гараһан энэ мүнэн XVI зуун жэлдэ шудхагдаһан байгаа.

Гүрэнэй эрмитажын научна хүдэлмэрилэгшэд олоһон мүнэн тушаа нимэ тобшолол хэһэн байна. Иван Грознын хаан шэрээдэ хууа үедэ гаргадаһан элдэб янзын эдэ бүхы мүнэн ехэ хонирхолтой, 16-дахы зуун жэлдэ Москвагай гүрэндэ мүнэнэй эрьсын ямар байһынь шэнжэлхэдэ энэ дараа гүнхатай байха.

(«Советская Россия» газетын 154 номерхоо абтаба.)

Июль

(Фенологий тэмдэглэл)

Зунай дунда нара гэжэ тоологдодог июльдэ манай республикада заримдаа ехэ халуун үдэрнүүд болодог. Республикын ехэнхи газар дээрэ дунда эргээр 17—19 градус халуун болодог байгаа наа, Байгал шадар хэриуншгэ байдаг юм. Зарим үдэрнүүдтэ сахилгаантай бороо орохоһоо гадна шанга халхин буудал. Июльдэ дунда эргээр 49-нөө 106 миллиметр хүрэтэр бороо хура ородог байна. Июль харада Байгалай урда эрьедхэ хадануудта илангаа ехэ бороо ородог юм. Июль харада ой тайгаар, нуга талаар янза бүрийн сэгсэ заадажа, июльдэ дулааханаар үзэгдэдэг.

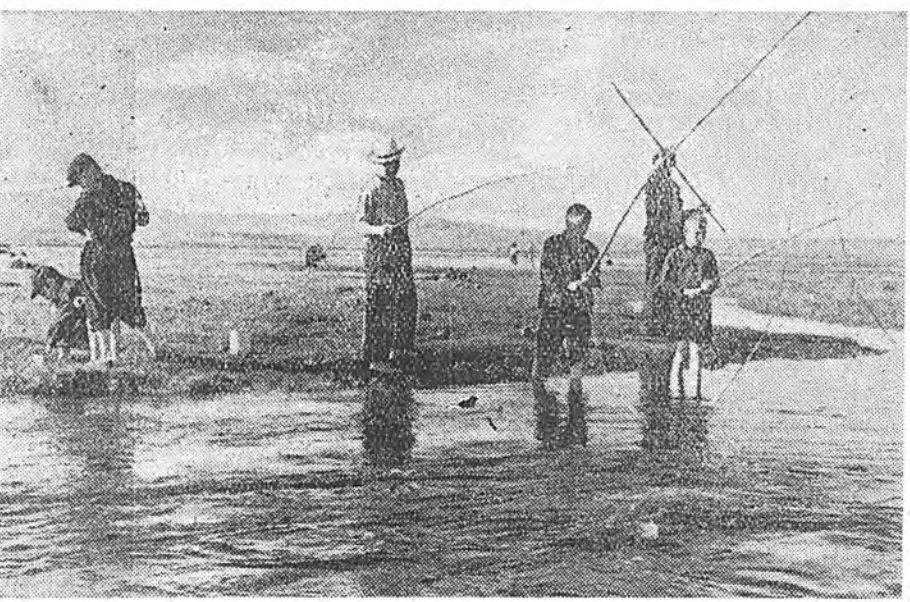
Нарын дундуураг ороһоо тарьян, тэрэ тоодо хара тарьян, шенинэс, грецихэ гэжэ мэтэ сэгсгленэ. Нарын нүүдэл ороһоо тарьян эдээшэдэг. Мүн янза бүрийн үрэ жэмс: улаагана, гүлээрэгэнэ, нэрхэн гэхэ мэтэ эдээгээ хүсэдэг байна. Бороогой нүүлээр мөөг, нархяг гэхэ мэтэ олоор гарадаг.

Ойг соорхойнуудта нойр, хүдүү шубуунай, тала газарта торхирнуудтай дальбараанууд гарадаг. Тоодогой дальбараанууд түлжээ, ойн соорхойло, тала газарта гү, али тарьялангай поли шадар тэжээл бэдэрдэг юм. Нугаһанай дальбараанууд Нарын нүүл багаар нийдэжэ эхилдэг. Июлийн наратай дулаан үдэрнүүдтэ элдэб хорхой шулуунууд, эрбээхэй, таршаа гэхэ мэтэ илангаа олошоржо, ургамалнуудыг ехээр гэмтээдэг.

Байгалай оломинин эрье руугаа олоороо ерэхэдэ заганаһай агнуури ургашатайгаар ябадаг юм. Байгалай нерп, тюленьүүд июль харада ехэ гүнзэгылдэ байдаг дээрнээ хаа яа өөдөө гаража, шулуун дээрэ бээ шардаг юм.

Буга, хандагай, гүрөөнэй низагануудын түлжээ, томо болоһон байдаг. Үгэрсэ, томат, мангир гэхэ мэтэ эдээшэжэ, нарын нүүлээр хурахаар болодог байна.

Нарын дундуур олохон аймагууд үбнөөд ородог.

Галуута-Нуурай шахтануудай хүдэлмэришэд үдэртөө 6 час хүдэлхэнгөөнөө нүүлээр сүлөөтэй сагаа хонирхолтойгоор үнгэрэнэ. Тэдэнэй нэгэ зариманинь, заганаһай агнуурида дуратайшуул Галуута-Нуурта шудхадаг Загастай голот эдэгтэ ерэхэ, загана агнадаг юм. Зураг дээрэ: заганаһай агнуурида дуратайшуул үнэһай Ф. Моренцын фото.

Монгол Арадай революцийн болоһоор 38 жэлэй о

УЛАН-БАТОР, июлийн 10. (ТАСС) Национальна ехэ хайндэр—арадай революцийн 38 жэлэй ой үгдөөдөр Монголд болохонь. Энэнтэй дашарамдуулагдан, нинслэлэй партияна, гүрэнэй, олонинтын организацинуудай түлөөлэгшэдэй, ажалшадай баярай засдани мүнөөдэр Улан-Баторта болоо. «38 жэл соо тэмсэжэ, туйлагдаһан илалтанууд» тухай Монголой Арадай-революционн партин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, ЦК-гэй хоёрдох секретарь Л. Цэнд элдхэл хээ. Феодализм болон колониализмдэ эсэргүүсэн монгол арадай анха заяанһаа хойшо хэжэ байһан тэмсэл Агуухэ Октябрийн революцийн болоһоной ашаар, тэрэнэй сэхэ нүлөөн доро арадай революционн тэмсэл боложо ургаад, 1921 ондо түүхэтэ илалта туйлаа нэн гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Монгол арад революциһаа хойшонхи жэлүүдтэ Эхэ ороноо социалистическэ ёһоор шэнэдхэн хубилалгада томо амжалта туйлаад, гурбан жэлэй түсэбэ дүүргэһын түлөө мүнөө ехэ дэбжэлтэйгээр тэмсэжэ байна. Энэ түсэб тушаа директивнүүд МНРП-гэй XIII съездээр баталан абтаһан юм. Нүүдэй жэлүүдтэ оройой промышленность тон түргэнөөр хөгжжээ. Советскэ Союзай али бүхы ехэ тухаламжатайгаар байгуулагдаа, тэрэ шэлэн Хитадай Арадай Республикын, аха дүү бусад ороноудай хайн хайхан тухаламжатайгаар саашадаа хүгжэжэ байһан гүрэнэй, коопера-

тивна промышленность оройой экономикодо шухала хуури эээлнэ.

Ехэ түүхэтэ удхашанартай хубилалтанууд хүдөө ажахыда болоһон байна. Арадай-революционн партиннискэ кооперативна түсэбэ оройноого эрхэ байдалда творческоор тааруулан бэсүүлжэ, хүдөө нутагуудта социализмын илалтыг хайгаа. Мүнөө үедэ Монголд арад зонной ажахын 98 үлүүтэй процентые нэгдүүлжэ, 400 гаран хүдөө ажахын хамтарал бин. Нүүдэй 10 жэлэй турша соо гүрэнэй сектортэ мал тоо 2,5 дахин олон болоо. Газар тариалан түргэнөөр хөгжөөдэнэ. Тарилгын таймай үнгэрэгшэ жэлэйхитэй сасуулбал 1959 ондо 42,6 процентээр нэмэнэн байна.

Соёл культурыг хүгжөөлгэдэ горьтой амжалта туйлагдаа. Монголд үзэг бэшг мэдэхгүй ябадал хүсдөөр шахуу усадхагданхай. Мүнөө долоон хүн бүхэнэй нэгэниини хургуулида хураана. Тинхэдэ Турчин хүн зоной 30 процентий, Урда Корейн—68 процентий үзэг бэшг мэдэхгүй юм.

Манай хүдэлмэришэн ангин, малшадай, ажалша интеллигенциин баатарлиг ажалар, Советскэ Союзай, социалистическэ бусад ороноудай аха дүүгэй тухаламжын ашаар туйлагдаһан эдэ бүхы амжалтанууд тон түргэнөөр социализм байгуулаха али бүхы арга боломжо бин болгоо. Социализмын хүсдөөр илахын тулада парти болон арадай саашадаа бэсүүлхэ зорилгыг МНРП-гэй

ЦК-гэй III пленум хаяхан тохойлоо гэжэ Цэнд мэдүүлээ.

Гурбан жэлэй түсэбэй шийдлэл болоһо энэ жэлэй түсэбэ даалгабаринуудай дүүргэлтэ тэбхэлдхээ саашан хэлээ. Энэ жэлэй түрүүшын хахадта хүдөө ахыда советскэ техникэ үргэнөөр рхлэгдэнэ. Советскэ мэргэжлэй тухаламжатайгаар хабарай левой хүдэлмэри амжалтатай дүүргэгдээ. Промышленностиин хайларинуудай бүхы продукц хэмжээн үнгэрэгшэ жэлэйхидэ ходоо нилээд ехээр дээшэллэнэ, үйлдэбрийн түсэб орондоо бүхы дээрэ 102,9 процент дүүргээ.

Советскэ Союзай, социалистическэ бусад ороноудай амжалта тухай хэлэхэдэ, совет арад левый партиин хүтэлбэрээр коммунизмын түгэлдэр илалта тээшэ дамтайгаар дабшажа ябана. КПСС-эй XXI съезд бүхы дэлхийн зондо харуулаа гээд Цэнд солон тэмдэглээ.

Уласхоорондын байдал тухай тохолоо, Германитай эбэй догол баталха, Баруун Берлиниин өмхоннуу мэдэлтэй горло болгохо тухай советскэ Союзай правительствын радхалыг МНР-эй правительствын хүсдөөр дэмжэнэ. Атомна, космосно эзбэгс бүтээлгыг, туршал хонирхын тулада Советскэ Союзай хүдэлмэришэд политикые монгол арайшан дэмжэнэ гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Ф. Р. КОЗЛОВЫЙ ЧИКАГОДА ОШООД БАЙБАН ТУХАЙ

ЧИКАГО, июлийн 10. (ТАСС). Городой муниципалитетэй байшан соо СССР-эй Министруудэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгдэххи орлогшо Ф. Р. Козлов Чикаго городой мэр Р. Дели хоёр үсэгдэлдэр хөөрэлдөө хээ. Тинхэдэ Р. Дели Чикаго хотын городской ажахын асуудалнууд тухай хөөрөжэ үгэнэн байна. СССР-тэй гэр байрын барилга тухай, Сибириэтэ, Алас Дурна зүгтэ урган гараһан шэнэ городууд тухай, Советскэ промышленностида ажаллаха хүдэлмэрилэгшэдыг бэлдхэдэ гурим тухай Ф. Р. Козлов мэрэй гуйлтаар тэрэндэ хөөрөжэ үгөө. Чикаго городой хүн зондо халуун амаршалга хүргэхынь, хайниин хүсэхынь Ф. Р. Козлов ябахынгаа урда тээ мэрыг гуйгаа.

Чикаго городоо холо бэшэ байдаг Грудни округой фермернүүдэй ажахыг харахын тулада Ф. Р. Козлов, бусад совет айлшад автомашинуудтаа луугаад ошонон байна.

Томо фермын эзэн Джеймс Холдерман харгын хажууда эрхэжэ Ф. Р. Козловыг утгаа. Совет айлшадые халуунаар амаршалаад, айлшалажэ эрхэнэйнь түлөө байсхалан хүргэхэ зуураа, тариалангайн газарыг харахыг тэрэ урда. Джеймс Холдерман кукуруза ургуулаа үүсхэл гаргадаг хүн юм. Өөрынгөө 700 акр газар дээрэ буртаг үбнэтэй тэмсэхэ талаар хонирхолтой туршалгануудыг тэрэ холодоо хэдэг, Иллинойс штатай сагай уларилда, газарай хүрхүнэй эрхэ байдалда эрхм ургаса үгдэгдэ кукурузын сортнуудыг наринаар шэлэн илгэжа абадаг, хүрхүнэдэ үтэгжүүлгэ оруулаха хүдөө ажахын машинуудыг наринаар хайжаа руулыг тэрэ эрмэлдэдэг юм. Тусхайлбал, Холдерман совет айлшадта ингэхэ хөөрөө. Фермыгээ газар дээрхи кукурузын ургамалай, зурууд хоорондын элдүүлгэ хөхөөдэ арасад, буртаг үбнэтэй тэмсэхын тулада полбэ химическэ составаар хоёр дахин сүршэдэг байнабад. Кукуруза ургуулаха талаар совет тариашадай дүй дүршэл тухай тэрэ хонирхоо. Удаань Ф. Р. Козлов Джон Хаушлиндын нүүнэй товарна фермыг хараа. Удаань совет айлшад бишхан бүлэг бүлэг боложо таһараад, дүтэ шадарай фермнүүдтэ ошоходонь эзэлхын сайлалга хэжэ, тэдэниин хүндэлөө.

Сайлалгын нүүлээр Ф. Р. Козлов Холдерманай фермэ харалгаа үргэлжэлүүлээ.

Удэшын «Белл энд Хоуэлл» гэжэ компаниин президент Чарльз Перси обед хэжэ, Ф. Р. Козловыг хүндэлэ. Иллинойс штатай губернатор У. Страттон, штатай олонинтын, ажал хэрэгтэй хүнүүдэй түлөөлэгшэд обед дээрэ байлсаа. Советскэ правительствыг толгойлогшо Н. С. Хрущевой элүүр мэндэ байхын түлөө «Белл энд Хоуэлл» компаниин президент Ч. Перси обедтэй үдэ дурхара үргөө. Президент Эйзенхауэрэй мэндэ байхын түлөө Козлов дурхара үргэхыг дурадхаа. Обед хани ёһоор үнгэрөө.

Удэшэлэн Равиния гэжэ зунай парк соо Чикаго городой симфоническа оркестрын концертыг Ф. Р. Козлов хараһан байна.

Манолис Глезосэй сүүд

Грециин патриот Манолис Глезосе, сүлөөлхын түлөө кампани Англия дунор дэлгэрээ. Грециин засагаархидай бузар муухай алынь буруушаһан ехэ монстраци Лондондо болоо. Фанизмда эсэргүү тэмсэлнэ, Грециин патриот герой Манолис Глезосе дары сүлөөлхэ эрилтэ демонстрацида хабаадагшад хурааһан байна. Зураг дээрэ: «Грециин национальна герой сүлөөлхэ!», «Манолис Глезос сүлөөлхэ!» гэһэн бөмбөгүүдтэй плакатуудыг демонстрантууд баряад ябана.

Центральбильдын фото.

АФИНЫ, июлийн 10. (ТАСС). Манолис Глезосе, Грециин бусад демократуудыг сүүдлэжэ байһан эсэргэй сүүдэй үсэгдэлдэр үдэшын засдани дээрэ адвокатууд үгэ хэлэжэ, Глезосэй «хэрэгтэй» сэрэгтэй сүүд дэй боложо байһан байшан шагэ абажэ «гурим» сахихын тулада Афин хээ гэжэ гэмнэгдэнэн бусад демократуудай хэрэгтэй сүүд хаража үзэхэ эрхгүй гэжэ тэмдэглээ. Манолис Глезосэй, «тагнуул хээ гэжэ гэмнэгдэнэн» бусад демократуудай хэрэгтэй, 375-дахы хуули «конституцида тааралдаһан» гэһэн шиндхэбэри абтаа. Иймэ шиндхэбэри гаргахада сүүд болбол Глезосе, бусад демократуудыг «тагнуул хээ гэжэ гэмнэхыг, энэ хэрэгтэй хүсдөөр толдорхойлогдоогүй байбашы, зүбшөөһөн болоно бшуу.

Тинхэдэ Манолис Глезосэй, бусад патриотуудай «хэрэгтэй» сэрэгтэй трибуналай хаража үзэхыг Грециин олонинтэй эрид шууд буруушааха зуураа, тэдэниин сүлөөлхэ эрилтэ табина.

АФИНЫ, июлийн 10. (ТАСС). Манолис Глезосе, бусад демократуудыг сүүдлэжэ байһан сэрэгтэй сүүдэй засдани мүнөө үгдөөдөр үргэлжэлөө. Глезос, бусад демократууд тушаа зоргоороо оролто гаргахгүй эрилтэ хэһэн телеграммнууд гадаадын ороноуднаа сэрэгтэй сүүдэй нэрэ дээрэ орожо эхилээ гэжэ мүнөөдэр мэдэжэ болоо. Афин газетнууд энэ сүүд тушаа ехэ анхарал хандуулаа. Грециин хаан Павел I-д СССР-эй Верховно Сөвдэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошиловтай эльгэһэн бэшг Грециин олонинтэдэ ехээр хонирхогдоо. Буржуазна нүлөө ехэтэй «Катимерини» гэжэ газет К. Е. Ворошиловтай бэшгыг нэгдэххи хуудандаа мүнөөдэр хүсдөөр толилоо.

Глезосе, бусад демократуудыг сэрэгтэй трибуналай сүүдлэжэ байһыг буруушаһан, тэдэниин сүлөөлхэ шэнэ эрилтэ хэһэн грек арайдыг буруушаалганууд мүнөөдэрэй газетнуудтэ толилодоо. Глезос болон бусад демократуудай гэршэ

болохыг 94 хүн хүсэбэ гэжэ «Афин газет» мэдээсэ.

Олонинтын нимэ ехэ хүдэлөөн боложо байһыг хараадаа абан, ху билдэжэ Грециин республикын сүүдтэ олоор оруулнагуй. Сүүд энэ дэй боложо байһан байшан шагэ абажэ «гурим» сахихын тулада Афин хээ гэжэ гэмнэгдэнэн бусад демократуудай хэрэгтэй сүүд хаража үзэхэ эрхгүй гэжэ тэмдэглээ. Манолис Глезосэй, «тагнуул хээ гэжэ гэмнэхыг, энэ хэрэгтэй хүсдөөр толдорхойлогдоогүй байбашы, зүбшөөһөн болоно бшуу.

Глезос, бусад гэмнэгдэгшэд шаа зоргоороо орохогүй эрилтэ хэһэн телеграмма Польшоһоо мүн нэрэ дээрэ эрээ гэжэ сүүдэй түрлэгшэ удаань мэдээсэ. Сүүд үзүбөөр шиндхэжэ тухалха юм. Нэн хэбэртэйгээр хэлэлдэ, Глезос хамгаалха хүдэлөө тэрэ буруушаһан байна.

Удаань гэмнэгдэгшэй гэршэнэр сүүд асуужа ороо. Эдэ дүрбэн гэршэнэрэй гурбаниин полициин юм. Глезосэй, бусад демократуудай «хэрэгтэй» полициинхид зохион байна гэжэ хамгаалагшад үгдэлдэр тэмдэглээ хэн.

Грециин коммунистическэ партагнуудай организаци юм гэһэн бэртэйгээр баталхыг гэмнэгдэгшэр Папасирипулос хэдээ.

Гэмнэгдэгшэй гэршэнэр ехэ мэдүүлгээр үгэ хэлэжэ, худхаа хуймхадан түрүүлэгшэ тэдэндэ тухалжа, мэдүүлгүнүдэйн удхыг тодохой болгожо үгдэлгэ байгаа. Гэмнэгдэгшэй гэршэнэрыг асуул үргэлжэлһөөр.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕВ